

Kwizda kőszvényfolyadékja

évek óta kipróbált háziszér
csúsz, kőszvény és idegbajok ellen.

Valódiilag csak az itt mellékelt védjegy-
gyel. — Kapható Ausztria-Magyarország
minden gyógyszerüzében.

Főletét Magyarország részére: Buda-
pesten Török József gyógyszerüzében.

Egy üveggel 1 frt o. é.

Naponkénti postai szétküldés a fő-letét által:

KWIZDA FERENCZ JANOS.
osztrák os. kir. és román kir. udv. szállító kerületi
gyógyszertára Korneuburgban, Bécs mellett.

Kárpitos butorok
Asztalos butorok
nagy választékban, minden
alakban, ezekhez a legjobb
velek Haas Fülöp és Fiai cégtől.
hálószobák, ebédszobák
minden stílusban kintő mester-
terek által készítve. Terem
és műterem Ferenczok-bazára, I. em. a bazárban.
4187 Mely tisztelettel
Karner József, kárpitos-mester.

Pótlékul
szolgálnak 4188

Szalmakalapok
helyett a
chevalier-kalapok,
45 gramm,

mint könnyű, puha
kalapok minden szalmakalap
föliött előnyben
résztelendők; rendkívül szívós
nemzöl vanak és formájuk
is mindenki-
nek jól áll. E kalapok
fekete, barna, drap,
sötétszürke, világos
bíborszínben és vilá-
gós szürkében
(6 színekben) van-
nak. Árak
csak frt 3.50.

Pichler Antal
cs. és kir.
udv. kalapgyáros
Grätz,
Steierország.
Szállítás postautóval mellett!
Csomagolás ingyen. Fejnyágúság
(köriület) centiméterben kérik.

HYGEA

HAJ-BALZSAM

Kitűnő hajfentartó. E hason-
líthatatlan készítmény erősíti,
szépsíti és tisztítja a haját; ősz-
hajnak fiatal színt és őszp-
ségét visszaadja. Nem hajfestő
szer — hanem hatása a haj-
gyökérre irányul. Orvosi tekin-
télyektől megszűlve és ajánlva.

1 palackkal frt 2.50. — Kísérleti üveg frt 1.50.

Kizárólag **Dimitrijevic S.** gyógyszerésznél,
Aracsban (Franyova), Bánát.

Kimerítő leírások és használati utasítások kívá-
natra ingyen és bérmentve. 4171

Poloskák, svábbogarak

csótánybogarak, molyok,
hangyák, bolhák, legyek
stb.-ket biztosan és gyökeresen kiirtja
csak az én minden
rovartirtó porom

dobozokban 1 frtjával kisebb 30 krajával. Azonkívül ajánlom különlegessé-
gimet, u. m. sváb- és csótánybogár-irtó-port dobozokban 1 frtjával,
kisebb 55 krajával; moly- és hangya-irtó-port dobozokban 1 frt, kisebb
55 kr. és 30 kr. Elpusztíthatlan mezei-futatók, melyek selegével a
rovart, mely vagy orosz bogárpap egyformán szétsejtel és a legkisebb
használatukba belevethető. Egy darab ára 40 kr. **Poloska-irtó-szusz** ható-
torok számára. Egy nagy üveg 50 kr., egy kis üveg 30 kr. Felülmúlhatlan
hatású **poloska-irtó-szusz**, falazat számára. Pestésnél, meszesnél
vagy falak mosolásánál a felekbe, mészebe vagy valótlanba keverésbe alkalm-
mas. Egy pintes üveg elégítésre egy kőbuzogányhoz. Ár: 1 frt. —
Cs. és kir. szab. a maga nemében egyetlen hatása

patkány- és egér-irtó-szer!!!
(Nem mérge! Csak rágó állatoknak haldós.)
Egy hádog-doboz ára 1 frt, 6 doboz 5 frt o. é.

Vidéki megrendelések 1 frton alól nem eszközölhetnek. Nagybani vevők ju-
tányos árleánygésben részesülnek. Az összes fentnevezett gyártmányaim meg-
felelő magyar és német használati utasításokkal és vannak látva. — Valódi
minőségben nagy és kisebb mennyiségben kaphatók:

m. kir. szabad. végzészetű termények gyára,
REISS B. Budapest, VII. király-utca 47., sz. I. em.

hova minden írásbeli megrendelés intézendő.
Főraktárak Budapest: Seiler Antal veje, VII. király-
utca és károly-körút sarkán, b. Orczy-féle házban; Thauer
József, V. nagykörút-utca 12. szám; Takáts Lajos, IV.
Hátrány-utca 19. sz.; Gazler Béla, I. vár, tárnok-utca
6. sz.; Weninger M., II. fő-utca 25. sz., és Magyarország
4190 a legtöbb fűszerkereskedésben.
Tessék csak «Reiss B.-féle» gyártmányt kérni!!!

Legjobb és Leghíresebb
Pipere Hölgypor

La VELOUTINE

Különleges Rizspor
BISMUTTAL VEGYITVE
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ,
PARIS — 9, rue de la Paix, 9 — PARIS.

PARIS
GRANDS MAGASINS DU

Printemps

NOUVEAUTÉS

Ingyen és Bérmentve

küldjük a legújabb divatot tartalmazó nagy
illusztrált Catalogust a nyári évadra.
Megkeresések czimzendők:

JULES JALUZOT & Co
PARIS

Ugyancsak bérmentve küldetnek a Prin-
temps orjási raktárán levő szövetek mintái,
árat és fajt lehetleg meghatározni kérünk.

Expeditio a világ minden részébe.
Portó-és vámmentes küldemények felté-
telei, a Catalogusban.

Levelzés minde nyelven.

Különös figyelemre méltó!

Dr. Forti-féle sebtapasz

mely rendkívül gyógyereje, el-
oszlato, érlelő s fájdalomt csi-
lapító hatás által leggyorsabb,
legbiztosabb és egyszerűségi-
gyökere gyógyulást eszközöl
különmű bajokban. Egy csa-
mag ára 50 kr. nagyobb csa-
mag 1 frt. használati utasi-
ással együtt postán küldve 80 krajt több.

Központi küldeményező raktár Budapest:

TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerésznél
Aracs-utca 12. sz.
Bécsben: Pleban Xav. Ferencz a régi cs. k. labori gyógyszerüzében,
Isztván tér 1. sz., Dr. Girtler gyógyszerüzében, Freung 7. sz., Scharer
Konrad gyógyszerüzében, Mariahilferstrasse 72. sz., Friz G. és R.,
Bräunerstrasse 5. sz., Raab Bruno J. Bäckerei-utca 1. Droguisták-nál.
Prágában: Fürst József gyógyszerüzében, Poric 1071. Gróznóban:
Nedved A. gyógyszer. a Mürten. Budapest: Scherzhoffer K. gyógyt.,
Krisztof-ter sarkán. Dos N. gyógyszerüzében, V. ker. Nador-utca 3. sz.
Buday E. városi gyógyszerüzében, városi-ter 9. Pillich F. gyógyszer.
Dorothy-utca 9. sz. Urbán J. király-utca 88. sz. Krieger György
Kálmán-ter. Bara Zsigmond márkó-ter 2; továbbá Thalhammer és
Seitz, nador-utca 10. Kochmeister Fr. utóainál, nagy korona-utca 32.
Neruda Nádor, hátrány-utca 7. sz. Droguisták-nál. Felkessy J. udvari
gyógyszereze a várban. Vlasak E. gyógyszerésznél a Krisztus-templomban,
János-ter. Frumm J. gyógyszerésznél Vízváros, fő-utca. Moldoványi J.
gyógyszereznél, Vízváros, fő-utca. Eisendorfer G. gyógyszer. Tabánban
(Ráczváros) Palota-utca és Dévay Szöllősy J. gyógytárban, Krisztina-
város, Karacsony-utca sarkán. Acson: Kralochvíli József. Aradon:
Rosenyai M. és Schaller A. gyógyszer. Balaton-Füredén: Orbán J.
Balassa-Gyarmaton: Cserevnyák Gy. és Herepely K. B.-Csabán:
Várságh B. Berettyó-Ujfalu: Tamásy Géza. Debreczenben: dr.
Rothschnek V. E., Tannásy K. Güll N., Orványi O., Mihalovics István
és Muraközy K. Duna-Földvár: dr. Máthás P. Egerben: Küllner
Lőrincz gyógyszer. Eperjesen: Krivos Gy. Korn V. és Makócsy J.
Eszekujvárott: Conligner J. Eszéken: Dienes J. G. és David Gy.
gyógyszertárban. Gyöngyösön: Merits N. és Baruch J. Győrött: Lip-
poczky M. és Sirling K. H.-Radnason: Farkas O. Hunton: Keresztes
J. és Schmidt K. Jászberényben: Merkl J. Kálócán: Horváth
K. Kaposvárott: Czollner V. és Babochay K. Karcagban: Báthory B.
Kassán: Megay G. és Wandraschek K. Korlát F. Késmárkon: Ger-
sich C. A. Kis-Várdán: Khudy J. Komáromban: Schmidthauer A.
Kőszegen: Kovács Arisztid. Léváán: Medvevölgy S. Lócsonon:
Kirchner D. és Pokorny L. Mező-Kövesdán: Fridly B. Mező-
Kásonyban: Rátz Gy. Mező-Kovácsdán: Kiss P. Miskolcson:
valódi minőségben csak Dr. Szabó Gyula és Ujházy Kálmánál kapható.
M.-Bacsken: Kovács S. Nagy-Rákoson: Prager Béla. Nagy-
Károlyban: Fülöp P. Nagyrákoson: Müller L. N.-Szombaton:
Csepessy J. N.-Várán: Huzella M., Molnár J. és Herings S. Nyir-
egyházán: Korányi J. Szepők Alf. gyógyszer. és Kovács S. Nagy-Kál-
lón: Hvezdi K. Pakson: Malatinszky S. Pécsen: Sipocz J. Po-
szonyban: Erdy István. Pátnokon: Fekete N. Rimaszombaton:
Hamillier K. Róssnyón: Pösch J. gyógyszer. örökfű és Hirsch J. N.
S.-A.-Ujhelyen: Zlinszky J. Sopronban: Gräner J. Sümegen:
Stamborsky L. Szathmáron: Bosny J., Dr. Lengyel M. és Literáty
E. Szarvason: Balazs E. Szegeuden: Barcsy K. és Keresztes S.
Sz.-Példvárott: Diehalls Gy., Braun L. és Ring B. Székely-
hidon: Szabó J. Szentesen: Várady L. és Podhárszky L. Szoln-
okon: Keckessy F. Szombathelyen: Rudolf A. Tarpán: Monó I.
Temesvárott: Terezy I. és Jahnér C. M. Tésón: Ágoston Gy.
T.-Ujvákon: Boykó G. Tokajban: Csingányi B. Tokán: Gombó L.
Tornallján: Urszinyi Zs. Ungvárott: Bene L. Lám S. Hoffmann
Krausz A., Speck J. és Lukovics M. Vácon: Frischmann F. Váran-
don: Gál S. Veszprémben: Ferenczy K. és Sall Horváth P. Vil-
lányon: Csabó Gy. Gyula. Zilahon: Unger G. Zirczen: Tefelj J.
Erdélyben: Brasón: Mann és Izay. Décsen: Roth P. Fogar-
son: Gleim Richard. Kolosvárt: Valentini A. Gundhardt A. Wolf
J. és Dr. Ember Bogdán. Kézdi-Vásárhelyen: Kovács F. M.-Vá-
sárhely: Bucher M. Nagy-Szebenben: Molnár J. C. Szepi-
Szent-Györgyön: Betez B. Győr: Ötven P. Buzsáczon: F. Szászvá-
ros: Grafius J. Vajda-Kunyadon: Dr. Juchó F.

Ezen kitűnő hatású, nem eléggé ajánlható gyógytápasz készí-
tője **FORTI LÁSZLÓ**. Lak.: Budapest, I. k., Nador-utca 3.

A legjobb arczporok

Leichner zsirpora

és
Leichner hermelinpora.

E jeles gyártmányok a legmagasabb körökben s a leg-
első művésznőktől előszeretettel használtak; az arcz-
nak fiatalos szép viruló külsőt adnak. — Kaphatók
a gyárban: Berlin, Schützenstrasse 31, valamint
minden illatszerek-nél. Valódiilag csak ért szelencék-
ben, melyeknek fenekére czég és védjegy van belevésve.

L. Leichner, Berlin
Parfümerie-Chemiker, k. k. Hoftheater-Lieferant.

Nehéz hallást

mindennemű rossz hallást, különösen makacs
és idült eseteket, gyorsan és tartósan gyógyít a hallást
gyógyító készülék német bir. szab. 39814, angol szab. 5836.

Közelebbit:
J. C. STEINBRÜCK, Berlin NW. 21, Spenerstrasse 9.

Számos bizonyítvány, a többek közt: «Nyolcz év óta szenve-
dett lényom nehéz hallásban. Használtam tehát e készüléket és
és legnagyobb örömmel beismertem, hogy lényom, úgy mint az-
előtt jól hall.»

Berlin, 1889 augusztus havában.
Jaenike A., szolg. k. vasuti felügyelő.
Kleiststrasse 40.

Mint legújabb ajánlatuk: a viselésnél majdnem láthatatlan egy-
szerű és villamos halló-készülék (mikrofon). 4155

VÉGHLESI VERA-FORRÁS.

Hazánk
legtisztább, leg-
olcsóbb és legjobb szem-
savdus, égvényes savanyuvize.

VEGHLES-SZALATNÁ-n (Zólyom-m.)

Mindig friss töltésben kapható a budapesti főraktárban:
Erzsébet-körút 56-ik szám alatt.
Telephon-összeköttetés.

Számos raktár a vidéken.

50 év óta sikerrel használtatik!
Szeplőt és májfoltokat, valamint az összes bőrtisztatlanságokat el-
távolítja jóhatással a **Spitzer-féle seplő májfolt elleni**
arczenőcs s **Salvator-szappan**
valódi minőségben egyedül csak a 115 év óta fennálló **Salvator-**
gyógyszertárban Eszéken, felsőváros Dienes J. G.-nél
kapható. Hatása előmozdítatik, a Spitzer-féle salakos mosdás
használatát által, 1 üveg ára 50 kr. Ajánlom makacsabb bőrtis-
ztatlanságoknál a «**Miloz-arczenőcsöt**», 1 tégely ára 60 kr.
Kitűnő Lyon szappan 1 doboz 1 frt, kis doboz 50 kr., 1 tégely
Spitzer-kenőcs 35 kr., 1 darab **Salvator-szappan** 50 kr.
Mintán többféle utazások léteznek, a Spitzer és Miloz kenő-
csöz használom szappanba saját czéggem be van nyomva és csak
ezen czéggemmel ellátott «Salvator» szappan tekinthető valódinak.
A Spitzer-kenőcs földén pedig a Salvator-fej dombon nyomásban
van feltüntetve. — Raktár Budapestben **Török József** gyógyszer-
tárban, király-utca 12. szám. Postai megrendelések utánvéttől
mellett azonnal eszközölhetnek.

Elismerő levél.
Győr (Torontál m.) 1889. júl. 6.
Tisztelt uram! A múlt hóban kijelölt 3 adag seplőkenőcsömet
stb. nagyon meg vagyok elégedve. Én ugyanis már 18 éve, hogy
ezen kitűnő hatású arczenőcsöt használom a legnagyobb meglepé-
désel veszem és bisto-om, hogy megrendelői száma szépen
gyarapodott általam és fog is. Ugyazint most is kérek 6 tégely
seplő elleni arczenőcsöt egy barátom számára. Üdvözlettel
Várkonyi Sándor.

15. SZÁM. 1890. BUDAPEST, ÁPRILIS 13. XXXVII. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG és egész évre 12 frt
POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: fél évre 6 •
Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt
fél évre 4 • Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 6 frt
fél évre 3 • Külföldi előfizetésekre a postai
meghatározott viteldij la cselekedő

BISMARCK TÁVOZÁSA.

Ez év márczius 18-ika nevezetes nap lesz a
történelemben. E napon, az 1848-iki ber-
lini forradalom évfordulóján, nyújtotta be
Bismarck herceg, Németország kancellárja, le-
mondását, melyet II. Vilmos császár elfogadott
a nélkül, hogy megmarasztalására komoly kísér-
letet tett volna.

Ezzel a jelen századnak, I. Napoleon mellett
legkimagaslóbb alakja lépett le a szereplés szín-
padáról, egy olyan pályafutás után, melyhez si-
kerekre, dicsőségre nincsen több hasonló.

A meghasonlást a császár és legfőbb tanács-
adója közt előbbinek a munkások sorsának javi-
tására irányzott azon rendeletei idézték elő, mely-
ek a munkásoknál oly eredményeket és vá-
rakozásokat támasztottak, hogy azokat beváltani
Bismarck nem tartotta elég hatalmasnak sem
magát, sem a birodalmat. Felelősséget a császár
rendeleteinek következményeiért magára vál-
lalni nem akart, vak végrehajtó eszköze az ural-
kodó terveinek még kevésbbé óhajthatott lenni
s miután hiában kísérle meg az ifjú császárt le-
beszélmi terveiről: inkább arra szánta magát,
hogy huszonnyolcz évig tartott miniszteri tevé-
kenységét befejezi, valamennyi hivatalát leteveszi
és nyugalomba vonul.

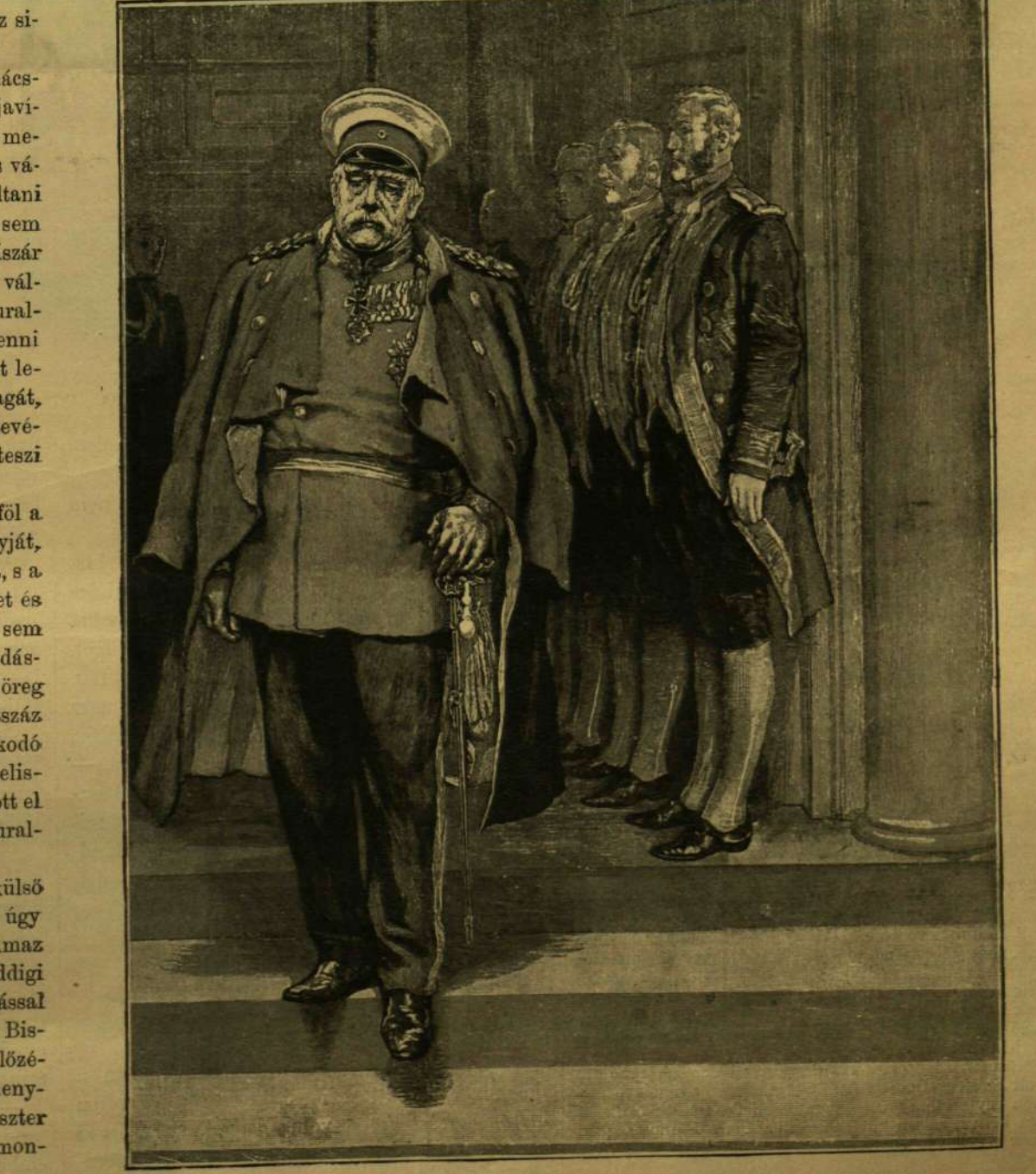
II. Vilmos, hogy halátlannak ne tűnjék föl a
világ szemében azon ember iránt, a ki atyját,
nagyatyját s öt magát oly hűséggel szolgálta, s a
Hohenzollern-dinasztiának annyi dicsőséget és
hatalmat szerzett, a mennyiről ez almodni sem
mert pár évtized előtt: a külső tisztességadás-
nak minden kigondolható jeleivel bocsátá el öreg
szolgáját, tábornagygyá nevezte ki s a kétszáz
év előtt kihalt Lauenburg hercegi uralkodó
család czimével ruházta föl s oly rendkívül elis-
merő hangon irt sajátkezü levélben bucsuzott el
tőle, a minőt aligha kapott még miniszter ural-
kodójától.

Mindazonáltal arra mutat minden, hogy a külső
látszat szívélyessége mely keserűséget rejt úgy
a császár, mint a kancellár szívében. Amaz
annyi önálló akaratot tanúsított már eddigi
uralkodása alatt is, oly szabad elhatározással
intézkedett nevezetes dolgokban, és pedig Bis-
marek megkérdése nélkül, sőt feltűnő mellőzé-
sével, — hogy már régebben volt látható, meny-
nyire unja a lángezü és erőszakos miniszter
gyámködségét, melynek nagyapja oly ellenmon-
dás nélkül vetette magát alá.

Viszont Bismarcknak lehetetlen volt észre

nem vennie a császár magatartásában bekövet-
kezett változást s mondják, hogy egyenes, sőt
nyers modorában egyszer meg is interpellálta a
császárt, hogy «talán utjában vagyok?», mire
a császár kitérőleg felelt.

A kancellár és császár közti utolsó találko-
zásról különböző hírek keringenek. Bismarck új
tábornagy minőségében jelentkezett uralkodó-
jánál bucsura, mely egyik híresztelés szerint
fölötte szívélyes és érzékeny volt s a császár
több ízben megölelte és megcsókolta miniszterét,
mielőtt elbocsátotta. Mások szerint azonban a
bucsulátogatás nem volt minden keserűség nél-
kül. A császár szemrehányást tett volna a kan-
cellárnak azért, hogy vissza akarja utastítani a
laenburg hercegi czimet, melyet ő a legjobb

BISMARCK TÁVOZÁSA A CSÁSZÁRI PALOTÁBÓL A BÚCSU-KIHALLGATÁS UTÁN.

indulattal azért adományozott neki, hogy nagyobb tegye. „Engem felséged már nagyobb nem tehet — viszonzotta volna elég ridegen Bismarck, — s én azon a néven akarok meghalni, melyet magam tettem történelmivé.”

Irájk, hogy Bismarcknak, mikor a császár terméből eltávozott s a testőrök és szolgálattevők sorfala között a lépcsőn lehaladt, mely megilletődés, sőt tündés kifejezése látszott arcán. Képünk épen e távozás közben tünteti föl.

Berlin városának lakossága, a diplomáciai kar, katonai és hivatalos előkelőségek, a tisztelnek pártatlan tüntetési között kísérték ki az indóházhoz a családjával együtt távozó Bismarckot, kit, midőn Friedrichruhéba érkezett, egyenesen a császár által kirendelt katonazenével fogadtak s fényes fáklyás-zenével tiszteltek meg, miközben számos küldöttség jött hozzá búcsúzóra.

Ma már csendes a friedrichruhei kastély s noha gazdája még most is a legelénkebb érdeklődés tárgyá, átadhatja magát a rég nélkülözött csendes magába vonulásnak, magános sétatiban elmélkedhetik multjáról s töprenghet a jövő előtt, nem kisérve más senkitől, mint hűséges „birodalmi kutyájától”, mely az ura életében történt nagy változás után is csak oly ragaszkodással viseltetik hozzá, mintha mi sem történt volna vele.

ÉBREDJ SZUOMI!

— Arvi Jännes. —

Szuomi, szülötte hazám, finn nép.
Édes anyám, te nagy árva!
Téged az önkény tört mindég,
Türöd-e, hogy hadd törjön meg,
Türöd-e, végire várva?

Jég közepett im e kedves hont
Hasztalanul emeléd-e?
Hasztalanul vala kardod vont,
Harcz heviben, ha ellen ront,
Védni viszont, a ki véde?

Kárba vezett-e a gyújtó dal,
Vajnamó éneke nálod?
Kárba tudalmad a mély szókkal,
Kárba nagy útd a Szampóval,
Kárba-e régi búbjód?

Ídegen öldöse izenkint
Szuomi, te nagy, te oroszán,
Hangod aláza, uralmad szint'
És a kiállt halálkint,
Mint baromét, kiesülván.

Magzatod is gazul óh hny sért,
Fejbe rug ostoba göggel;
Melyből erőt szitt: emlödért
Gúnyjaival fizet aljas bért.
Szívükön éj fagya fészkel.

Ébredj Szuomi, s a reggel gyöz.
Rajta, ocsudj' föl, oroszán!
A ki tagad, tipor, esz, öldöz,
Félre taszít vagy verd a földhöz.
Nincs fiad hada fogytán.

Csak ha fölébred a nemes vad,
Végez Szuomi a kinnal.
Csak ha ki nemzete ellen hat,
Mint fa gyökértelei, elkorhad,
Úgy hasad Szuomira hajnal.

Szuomi, szülötte hazám, finn nép,
Édes anyám, igaz, áldott!
Téged az önkény már rég tép,
Hagyd el a türelést, hagyd végkép,
Isten is úgy fogja pártod.

VIKAR BÉLA.

* Kültői neve Genetz Arvidnak, a nálunk sem ismeretlen jeles finn tudósnak, ki évekkel ezelőtt Magyarországon huzamos időt töltött és nyelvünket tökéletesen elsajátította. (Azóta a magyar tud. akadémiának is tagja lett.) Genetz a finn lírikusok közt előkelő helyet foglal el: mint műfordító pedig talán a legjelesebb. Csak ímént megjelent köteté többi közt Vörösmarty szótának (mely már előbb kétszer is le volt fordítva finre), Arany Ágnes-asszonyának és Tol-dija egy részének igazán művészi fordítását közli. Jelen költeménye a kötet első darabja s Finnországban már rég nemzeti dallá vált. V. B.

BISMARCK FALUSI MAGANYÁBAN.

kezvén, a további nyomozás szüksége fenn nem forog.

— Persze, hogy Jéhu is ám! Az már lehet, mert az férfi név. Bölcsekedett a faluháza nagy megnyugvással. A bíró is mindjárt tudta, hogy azok a vadráczok hibázták el a dolgot, mert nem tudnak magyar írást meg bírált. Mindjárt mondta ő azt, de a legénységgel nem lehetett birni. Meg is adta az árárt a Bíró András, mert mikor megtudta a sorozó bizottság, — (hogy ne tudta volna meg, mikor a sok rossznyelvű jegyző mind rakáson van?) — hogy milyen strázsamesternek ki volt öltözködvé, mindjárt nem nézték, milyen a talpa. Azóta éjjel-nappal bömböli utcahosszat:

Katonává lettem
Nem legénységemből,
Katonává lettem
Kéntelességemből...

Csak Rákhel asszony tündött magában a dolgon. Nem emlékezik ő, hogy ott Márréten Jéhu kereszteltetett volna valaki. De azért ki tudja? Lépők bizony vannak ott sokan, a szomszéd falu is Lépővel fordul fel. Ki tudja, melyik

ágazat került Aradra? Lám, ő is milyen meszszi-re elvetődött.

A polgármester levele nagyot könnyített Péter lelkén, mert nem volt szüksége tovább sok csüres-csavarásra. Mindössze is csak annyit kellett tóditania, hogy mikor ő nagy hatalmaskodva számon kérte, hogy minek irták ki katonának a ki leány: pap és polgármester a szemébe nevettek, hogy elkésett a vásárról, mert a keresett Lépő már jelentkezett is, be is sorozták; igaz, hogy nem Jáhel volt, hanem Jéhu. Ő aztán hogy hiába ne essék a fáradsága, kiváltotta a Jáhel keresztlevélét, legalább kéznél lesz, ha férjhez talál menni. Itt van.

— Még más dologban is jártam, — folytatta tovább az édes szülőjének. — „Elszegődtem Tarnóczára juhásznak.” Már mint ispánnak, vagy pajtabírónak, vagy magam sem tudom minek a Prandau báróhoz.

Ugy esett az, hogy visszatérőben más utat választottam. Láttam már Baranyának az egyik oldalát, megnéztem, mondok, a másikat is. Buta az a katona, a ki csak a profuntot nézi, meg a kaszárnya falát; az országot pedig nem, a hol megfordul.

Elindultam hát a Dráva mentén fölfelé Valpónak, Miholeczának. Utam egy nagy uradalmi gazdaságon vitt keresztül Miholeca közelében. Ugy hét-nyolc óra között leheveredtem egy útszéli terepély fa alá, s kenyerezni kezdtem, miközben szemlélgtem a közeli majort, melynek szerűs kertjében egy sereg ember baglyát rakott. Már messziről láttam, hogy nem lesz belőle semmi, mert olyannak készült, mint a félképi dinnye, vagy mint töltje után a holdvilág, egyik felén apadt, másikon potrohos.

Nem bírtam tovább nézni, mert egy ideetlen formájú baglya csak olyan, mint a furkós kenyér. Nem haraphat belőle az ember, hogy ki ne esordulna rá a környe. Mind hátához kellene verni, valahány kovászrontó asszony van a világon! De hát a formátlan baglyát nem lehet úgy dobálni, mint a kenyeret.

Odaszaladtam hozzájuk; még a biesakomat is nyitva feledtem a kezemben. Akkor láttam, hogy nem is újat kezdtek, csak újra raknak egy régit, a mit a forgószél feldöntött. Bizony nagy állat volt! Lehetett benne tíz szekérről. Köröskörül a sok drága széna, de fele dudva, a mint az eső elment benne.

— Mit akartok koma? — kiáltottam ingerülten; — ha így megy tovább, a legelső szélben megint megfiadzik a rakománytok.

Az emberek nem értették a szómat, csak bámultak rám; de ott volt az ispán, meg egy nagyobb úr, a kinek ott állott a hintaja. Később megtudtam, hogy a főtiszt.

— Honnét gondolod azt, öcsém? — kérde a főtiszt jó-magyarul.

— Már is látni, milyennek indult. Nem boglya lesz ez, hanem marhahólyag. Aztán, noha sok a széna, még sem illik ekkora feneket vetni, mert akkor az égig kellene rakni.

— Nem is szoktuk; hanem kúp-alakura, alul széles, aztán menetelesen összéb. Másként könnyen elmenne benne az eső, mert nálunk sok eső jár.

— Épen azért. A gomba-szárú boglya szebb is, az esőt is jobban állja. De akármilyennek indul is, ebből csak görbe boglya lesz; a mint egy harmat megesapja, úgy összehuzza magát, mint a kit a göres rántott össze.

— Hogy lehet azt előre tudni?

— Nem tudni kell azt, hanem látni. Az az ember, a ki rakja, mióta nézem, mindig csak az egyik oldalt gázolja, a másikat lazán hagyja;

országutakat nyit benne az esőnek, mert nem tudja, hogyan kell elterhelni.

— Te tudnád?

— Az a mesterségem, mondok; a dolgomtól is ráérek, ha megengedik. Kezembet vettem a vállát; meg a rendelkezést is, a hogy tudtam sokaczul. A mit nem tudtam, az ispán magyarázta — az én szavam után.

Az emberek kedvetlenül hanyták szét a régi feneket, én pedig a régi tövébe újat vettem, s raktam köröskörül gázolja pest-vármegyeeisen. Szídták is, hogy szükre fogtam, de én tudom, hogy jobb így, mert nem férhet a tövére mindenféle jószág. Mikor embermagasságnyra nőtt; csüfölték, hogy pófeteg-gomba lesz belőle. Hadd legyen! A vállánál elhatározták, hogy szél sem kell neki, magától is hanyatt esik a magassága miatt; a tetőzésnél pedig harangot emlegettek, mert nem boglya lesz ez, hanem torony.

— Hadd legyen az torony! — feleltem nekik, mikora csücsát gázoltam, betetéztem, azután fontam egy csinos bokréta, azt ezövekkkel beleszegeztem; végre szép csendesen leereszkedtem, köröskörül begereblyéztem, kifésültem. A nap épen lemenőben volt.

— Esztergálylyal sem lehetne szebben! — szólt a főtiszt, mikor tovább körülnezte a boglyát. — Tudod mit, öcsém? Ne menj te tovább; maradj meg nálunk béresnek.

— Köszönöm, uram! Nem vagyok épen cseledember. Magamnak is van mit, ha épen boglyázni nem is, legalább petrencézgetni.

— Úgy hát a fáradságodat fizetjük meg. — Illendően; mert ez nem napszám munka, hanem tudomány.

— Réértem uram. Jó szívvél tettem, nem fizetésért. De ha valami jóval akarnak lenni hozám, adjanak egy kis szállást éjszakára a majornak, mert már tovább nem mehetek.

— Minden bizonynyal. Hogyan is eresztenék az éjszakába édes fiam?

Bevittek a majorba. Útközben kivallattak, ki vagyok, mi vagyok, miben járok. Mikor megtudta a főtiszt, hogy őrmester voltam, ismételte az ajánlatát.

— Nem is béresnek. Rosszul mondtam. Tisztességes fizetésre; tesszem azt pajtabírónak. Szerződés mellett, a mint a próbaidő letelik.

Kezet adtam. Elgondoltam, hogy nagyon szép az, a mit a katonaságnál vagy a jegyzői irodában tanul az ember, de jobb, a mit egy nagy gazdaságban lát, mert az lesz az én kenyerem. Bár minden legény úgy tenne! Mit is csinálnék én itthon egy álló esztendeig, vagy még tovább; ha már édes szülém úgy akarja?

Rákhel asszony minden kételkedés nélkül hallgatta a fia kalandjait. Legjobban megörült az utolsó szónak.

— Jól tetted édes fiam! Mit is löbbáznád idehaza a lábaidat? Sem ur, sem paraszt.

Örömben ki is fordult az udvarra, csak onnan kiáltott vissza Jáhelnek, hogy gyujtson tüzet, míg ő majd elkap egy kövér kácsát.

De vannak esetek, mikor nem az anyának van száz szeme, hanem a lányának.

Mikor a két fiatal magára maradt, a leány tüzugyúttás közben, rászegelte a szemét Péterre.

— Mind igaz az, a mit beszéltél, Péter?

— Mind. Kívén az elejét meg az utóját. Megraktam a boglyát, de nem szegődtem el pajtabírónak, mert katonának álltam.

— Újra?

— Te mondtad, álljak be: hát beálltam, s most Lépő Jáhel a nevem. Meggyőződtem, hogy az a bolondos igazolás sok herczehurczával járna, letettem róla és azt mondtam: én vagyok hát az a Lépő Jáhel, itt vagyok. Elhitték, be is soroztak.

— Én érettem, Péter?

— Meg ne mondd senkinek. Anyáknak se!

— Nem! felelt halkan a leány, s többet nem tudott mondani. De szeme ragyogott a kevélységtől és boldogságtól, hogy egy titkot bizott rá az, a ki oly nagyra szánta el magát ő érette. Nem kérdezi: miért tette? Volt-e rá szükség? Elég, hogy ő érette. A szemek ragyogásától kigyuladnak az orcák is. A kettőnk titka. Kettőnké! Senki másé a világon. Ez a kevélysége meg a boldogsága.

Csuda, hogy ez a titok el nem szakasztja azt a hajszálát.

Bizony! Már szakadófélben van. Mutatja az a könny, mely szemébe lopódzik. Ha az kicsordul és végig fut az arcán: egy halk pendüléssel vége a hajszálnak, és a titok meg lesz pecsételve.

De édes szülém ebben a pillanatban lép a konyhába egy véres késsel, melynek láttára könny és titok melyre vonulnak Jáhelke szívében, Péter pedig a tetten ért bűnösök fufangjával egy szál gyufáért tűvé teszi az egész konyhát, holott már ugyan lobog a tűz, melynél akár mind a két végén meggyujtas a szivarját.

Rákhel asszony pedig a nagy késsel tagolni kezdi a megöldöklött kácsát, és készít belőle a pajtabíró-fának igen jó pörköltet, megaprikázván úgy, hogy olyan töle az ember szája, mint a Nabugodonozor király hétszer fűtött tüzes kemencéje. — Egyél édes fiam! Úgy sem kapsz ilyent abban az országban, mert ott nem tudják, mi a jó.

Többet sem ebedelt otthon. Szépen elbucuzott a falujától a helység-házánál is, a hol egy kis áldomást szerettek a böcsületéért. Marasztották is, hogy minek szolgát az másnak, a ki a magáéban is dolgozhat? Csak egy szót szólnak, megkapja a nagykorúságát, mert az egész előjáróság feláll mellette. Úgy sem érdemel mást az az asszony, a ki nem fér meg a fiával egy házban.

Péter csiggatta őket. Nem védelmezte anyját, de nem is vádolta.

— Anyám Ő nevelt, táplált, ruházott: nem tagadom meg. Ugyis az enyim, a mi az enyim. Ha hiba lesz, majd felel érte.

Azután eláldották egymást egészen éjjelig, azután éjféltől hajnalig. Hajnali harangszókor Péter hajóra ment; bírák urak pedig hazaszéledtek ellátni a jószágot.

(Folytatása következik.)

MAGYAR HUSZÁR A FRANCZIA FORRADALOM GUILLOTINEJA ALATT.

(Eredeti okmányokból feldolgozva.)

Száz éve annak, hogy a nagy francia forradalom által felkavart politikai szenvedélyek egyik végétől a másikig vérbe fulasztották Franciaországot s a jakobinus egyenlőség és felforgatás szelleme, mely irtó hadat izent a 18-ik század avult társadalmi és állami rendjének, ezrenként hurczolta áldozatait Guillotine orvos ördögi találmányú gépezete alá. Ki ne ismerné a girondisták hősi halálát, a nemes királyné szivfacsaró martýriumát, Roland asszony dicső végét? A mit nem tudunk, az az, hogy magyar huszár sarkantyúja is pengett a forradalmi vesztőhely kalváriáján, hogy volt, a kinek haló szemei utolsó tekintete a délibábos puszták alkotmányi képét festette képelete elé egy idegen tömeg érthetetlen üvöltései közt s a kiért talán a távol rokon vagy barát szeméből kiperdülő könnyeket magyar föld itta be, itt valahol a kanyargó Tisza mentén.

H. Wallon, a párisi forradalmi törvényszék történetéről írt 6 kötetes művében (Histoire du tribunal revolutionnaire de Paris, 1881), csak röviden érinti a szerencsétlen magyar huszár esetét; de a párisi nemzeti levéltár mindmáig megőrizte a pör eredeti iratait, s ezek alapján módunkban van teljes részleteiben és való híven adni elő a francia forradalom ez egyetlen magyar áldozatának érdekes életrajzát.

1793 márcz. 18-án Dumouriez kemény vereséget szenvedett Neerwindennél. Négy nap mulva Louvain is ott kellett hagynia. A háboru színhelye francia földre tette át s Condé nem sokára bevette a szövetséges hadsereg. Magyar huszárság lepte el a határfalvakat; szürkés csákós Ferdinánd-és fekete csákós Blankenstein-huszárok itatták lovaikat a köztársaság földjén és zsákmányoltak kenyők-kedvők szerint. York herczeg Aubryban ütötte fel főhadiszállását, Koburg herczeg pedig Herinben. Nemsokára Valenciennes is föladta magát.

A Blankenstein-huszárezred egy divíziója, Hadik Károly gróf, a híres Hadik András fia vezénylete alatt, br. Révay Antal és gr. Keplerich őrnagyok, s Desseuffy gróf hadnagy közreműködésével szept. 1-én a gillesi erdőséget megszállva, az ellenséget nagy veszteséggel űzte vissza. Pár héttel rá ugyancsak Blankenstein-huszárok Maubeugenél egy lovas vetek üzöbe, kit lova gyorsasága már-már kiragadott üldözői körmei közül, a mikor a nemes állat első lábával megbotolván, földre terült. A huszárrok megrohanták a lovas, elvették papirpénztől duzzadó tárczáját, arannyal telt tüzőjét, meztelenre vetkőztették s kardlapozva hajtották magok előtt.

Ez ember — sajátságos véletlene a körülmények összetalálkozásának — Drouet volt, a varennesi postamester, ugyanaz, a ki XVI. Lajos és családja szökését meghiúsította. Magyar katonák álltak tehát boszut ugyanazon nagy királynőjük szerencsétlen leányáért, a kinek trónját egýkor egész Európa előtt megdörmeltek. Ebben az ezredben szolgált mint közhuzsár Tóth János is. Hogy hogyan került aztán a franciaíkhöz, mikép keveredett bele azokba az üzelmekbe, melyek a boldogtalant a vérpadra vezették — ez az, a mit itt el akarunk mondani.

Előre is meg kell azonban jegyeznünk, a mire különben később még visszatérünk, hogy az alább közölt adatokból egyáltalán nem világlik ki, vajjon közönséges szökevénynek, vagy pedig hadifogolyának kell-e tartanunk a mi Tóth Jánosunkat, a kinek neve különben következetesen Loth-nak írva szerepel a pöriratokban. Meg fogjuk látni, hogy az a mód, melylyel később az osztrák tábornok való elszakadását előadta, épen nem alkalmas arra, hogy eljárását a kifogástalanság színében tüntesse fel.

Előre is meg kell azonban jegyeznünk, a mire különben később még visszatérünk, hogy az alább közölt adatokból egyáltalán nem világlik ki, vajjon közönséges szökevénynek, vagy pedig hadifogolyának kell-e tartanunk a mi Tóth Jánosunkat, a kinek neve különben következetesen Loth-nak írva szerepel a pöriratokban. Meg fogjuk látni, hogy az a mód, melylyel később az osztrák tábornok való elszakadását előadta, épen nem alkalmas arra, hogy eljárását a kifogástalanság színében tüntesse fel.

A köztársaság második évének novese 21-dik napján történt, hogy Laferté Milonban a felügyelő bizottmányhoz bizonyos oldalról följelentés érkezett egy önkéntes ellen, ki a község katonai kórházában, hova gyengélkedése miatt vettette fel magát, hazafiatlan kifakadásokra ragadtatta magát; a forradalom embereit papírevőknek, harangolvasztóknak, és királygyilkosoknak szidta, s nyíltan beszélte, hogy terve átszökni az ellenséghez. A rögtön kiszállott hét tagu komité konstatalta, hogy a súlyosan kompromittált egyén egy Jean Braud nevű káplára a nièvre-i önkénytesek 5-ik zászlóaljának.

Ki volt ez a Jean Braud és miféle kapcsolatban állott egye a guillotine-on elvérzett magyar huszár sorsával — azonnal meg fogjuk látni. A kiszállott bizottságot, De la Grave elnököt és Decrouy titkárt, a kórház felügyelőnöje, Bowrier asszony, egy udvarra nyíló szobába vezette, hol három ágy volt elhelyezve s ezek egyikében feküdt a kérdéses Jean Braud, erős láztól gyötörve, beteg, úgy hogy csak nehezen tudott felelni a hozzá intézett kérdésekre.

A mi Jean Braud egyéniségét illeti, mely oly végzetes befolyást gyakorolt a Blankenstein-huszár élete alakulására, közel áll a gyanu, hogy elmeje nem egészen ép volt. Elég annyit tudunk, hogy Charolais vidékéről való volt s 19 éves korában a Macon melletti Pace nevű kართauzi kolostor novitiusa lett, de a forradalom kitörésekor ott hagyta békés menhelyét s a nemzeti védelem ügyének szolgálatába állott, hogy hat hónap mulva innen is megszökjék, a miért igen keményen büntették meg. Ez, s részben az

is, hogy mértékelen ambíciója nem talált ki-elégítést, s bátyja, ki a francia hadseregben főtiszt állást foglalt el, s kinek protekciójára számított, hóbortosnak ismert öcsését nem segítette előléptetésében, — gyűlölettel és keserűséggel töltötte el szívét, a mi nemcsak képtelen tervezetésekre ragadta, hanem egészségét is aláásva, kórházba juttatta. Majd az ellenséghez való átszökésén töprengett, majd meg halálát érezve közeledni, szobátársainak testálta ruháját s az azokban levő papirokat, melyeknek, ugymond, nagy hasznát fogják venni, ha majd ismét táborba szállnak.

Első dolga volt természetesen a kiküldött bizottságnak e papirokat keríteni kézhez. E végre átkutatták Braud ruháit s nanking nadrágja zsebében megtalálták az iratokat, melyekre célzott, s melyek kétségtelenné tették, hogy Braud János bűnös szövetségben állt egy Valenciennes-nél elfogott osztrák fogollyal, kivel a meaux-i kórházban ismerkedett meg, s kivel latinul érintkezett, s a kinek neve — Tóth János.

A párisi Archive Nationalnak ez esetre vonatkozó iratai közt megvan az eredeti fogalmazvány,

Eddig a levél, mely a legsúlyosabban kompromittáló a két összebeszélte bűntársra nézve. De találtak Braud zsebében még egy második iratot is, melynek tartalmát nem határozhatták meg, mert nyelvét nem értették; ez magyarul van írva, s nyilvánvaló, hogy az volt célja, hogy az osztrákokhoz átszökni készülő francia önkényes izenetet vigyen benne Tóth fogságba jutása körülményeiről, s őt magát igazolja felelősséget elöl. E levél szóról-szóra következőleg hangzik:

Kivül:

Blankenstein

Houszar.

An

den Herrn Herrn Rith- (Rittmeister) und Escadrons Commandant Mathias Allássy.

Bei K. K. Armee
ibi ubi.

Belül:

•Tekéntetes Ur Kapitány Uram!
•Hogy ha ezen egy néhány rend írásom egészségben találják az Ur Kapitány Uramat, igen nagyon

nél ordonánczon voltam, elreterált és én más nap reggelig ut nélkül az mezőkben és erdők között tévelyegvén, 17-én az ellenségnek erős Patrolijától elfogattam.

•Nem különben Koly Traport (?), Nagy György, Fekete István, midőn az maródt keresnek, Törben estek. Az Franz Harvany is itt vagyon, velünk együtt.

Sigl. Novembre den
X-bris 793

•Ezekell maradok hiv és köteles szolgálja Kapitány Uramnak.

•Joann. Tóth 3-te Grup.

•P. S. Ezen levelet küldöm egy oly bizonyos embertől, az mely kétség kívül által megyen az Császár részére és ott fog szolgálni. Ujságot aztat irhatom, hogy az egész Franciaország mind fegyverben vagyon, az ki csak fegyvert foghat; más az, hogy a Templomokat rontják minden felé és az harangokat mind égyunak öntik. Mink pedig, az kik fogságban vagyunk, éhséget, szomjúságot, csufoló szót, szidalmazásokat anyit szenvedünk, hogy sokszor mérünkben és bánatunkban majd halálra nem válnak.

Kihallgattatván Braud, kitünt, hogy a levele-

STANLEY UTAZÁSÁBÓL. — AZ ALBERT-NYANZA-TÓ MEGPILLANTÁSA.

melyet Tóth János francia pajtásának rendelkezésére bocsátott, mint látszik, oly célból, hogy szökését elősegítse s neki az ellenséges táborban jó fogadtatást biztosítson. Tóth kezéirésze az s latinul írva így hangzik:

Lectori Salutem a Dommo. Nos captivi Gallorum, qui sumus in urbe Meaux, unanimes consensu confirmamus hunc hominem nomine Joannes Maria Charole esse bonum et verum royalistam qui nobis quoque multa et magna praestitit servitia. Eade causa, si quo casu ne pugna caperetur, vel vero ad nostras partes transiret, precamur omnes Superiores ut homo tamquam unus ex bonis consideretur. (Üdv az olvasónak! Mi, francia foglyok Meaux városában egyakarattal bizonyítjuk, hogy ez az ember, névszerint Charole János Mária jó és igaz királypárti, ki nekünk is sok és nagy szolgálatokat tett. Ez okból pedig, ha netalán háboruban elfognák vagy a mi részünkre menne át, kérünk minden felebbvalót, hogy a jószelműek közt valónak tekintsék.)

Kelt Meaux stb. captivi Gallorum
Joannis Tóth
hous. Blankenstein et alii omnes.

* Ezt, valamint a többi ez ügyre vonatkozó okmányokat, kértünk, Párisban élő jeles hazánkfi, Bertha Sándor ur volt szives az Archive Nationalból megszerezni.

örülök és örvendek. Mert egyébb Patronust az Ur Kapitány Uramon kívül nem ismerem az Nemes Regimentnél, annak okéért szüntelen igyekeztem, hogy az Ur Kapitány Uramat, ambr nagy inségen és rabságban vagyok, mint Kegyes Patrónusomat minden jókkel és friss egészséggel tiszteljem. Nem különben az egész Escadron-beli Fő Tiszt urakat, az kik, tudom, felüllem most is jó itélettel vagynak. Használóképen Strázsa Mester Uramékat az egész Escadron-beli All tisztellék (sic) és közemberekkel együtt. Mind azonáltal akarom tudósítani az Ur Kapitány Uramat, hogy ne talán tán oly rossz hiszemben lenne felőlem, hogy vagy szökés képpen vagy más szándékkal való akarattal az ellenséghez jöttem volna, hanem egész rabságban esésem elől áll, hogy 16-ik 8-berben este 11 órakor egy fő tiszt, ki volt, ki nem volt, nem tudhatom, az Vorpost Commandans parancsolatából elküldött engemet 1 jó órányira egy Stern Regimentyéből való Bataillonhoz azon Parancsolattal, hogy az Bataillon addig az ideig ott meg ályon, míg más parancsolatya nem fog jönni, de mikorán én oda érkeztem, már az megnevezett helyen senki sem volt. Nekem pedig az az Tiszt Ur meg nem monodta, hogy az Armada reterálni fog; én erre való nézve mind addig mentem előre, valamedig az ellenségnek Vedetye meg nem szállított; innet visszafordulván azon helyre, a hunnét elmentem, mire vissza értem, az Trupp, az mely-

ket a fogoly Tóth-tól a meaux-i kórházban kaptam hol az fülfájás miatt volt a Primaire 21-től Nivose 12-ikéig terjedő idő alatt s a levelekért állítása szerint pénzt kért tőle. Azon kérdésre, hogy volt-e segítségére a meaux-i foglyoknak, azt felelte Braud, hogy egyszer adott nekik csak kenyert.

Mindez azonban teljesen elégséges volt arra, hogy Braud-ot gyanusnak jelentve ki, mihely betegségéből némileg fellábad, az *Egalité sur Marne*-i (a mai Chateau-Thierry forradalmi neve) kerületi fogházba rendeljék. Ezzel egyidejűleg a meaux-i forradalmi bizottságot is megkeresték, hogy puhatolja ki, ki lehetett a kérdéses időben az ottani kórházban fülfájásban szenvedő osztrák fogoly.

Szegény Tóth János életéért alig lett volna érdemes adni egy petákot.

Tíz nap sem telt bele, s a meaux-i forradalmi bizottság megtudta, hogy a keresett fogoly a Chaptre kaszárnyában van. Egy küldöttje rögtön fölkeresi, hogy kihallgassa, mire a következő érdekes párbeszéd fejlik ki:

Kérdés: Neve, kora, foglalkozása és hazája?
Felelet: Tóth János, 24 éves, magyar Blan-

kenstein-huszár a császár szolgálatában; most pedig fogoly.

K. Mióta fogoly?

F. Október 17-ike óta és Maubeugenél fogtál el.

K. Volt beteg és hol gyógyították?

F. Beteg volt s a St.-Faron kórházban gyógyították.

K. Mely időben volt ott?

F. Deczember 10-től mintegy tíz napig.

K. Mi betegsége volt?

F. Gyomor- és fejfájás.

K. Tud latinul írni és beszélni?

F. Mindakettőt.

K. Nem ismerkedett-e meg valami francia önkénytellessel a kórházban?

F. De igen, egy Charlet Jean Marie nevével, mert az tudott latinul.

K. Adott-e neki egy latin levelet?

F. Egy három lapos magyar levelet s egy latint.

K. Emlékszik-e annak tartalmára?

F. Emlékszik és kevés eltéréssel leírja a fen-

K. Mért adta a leveleket a francia önkénytelnesnek?

F. Mert ez sokszor felkereste s azt mondta neki: •Irj barátainak az én érdekében, mert én Ginetbe megyek s ha oda érek, rögtön meg fogom kísértetni átmenni a császáriakhoz vagy a poroszokhoz. Csak az önkényes unszolásatra, s miután az neki papirt, tollat, tintát hozott, írta meg a kívánt leveleket. De a magyart különösen azért, hogy kimossa magát kapitánya előtt a szökésé gyanujából.

K. Csak az igazat mondta?

F. Csak azt.

Ezzel a kihallgatás véget ért, de Tóth Jánost nyomban letartóztatottnak jelentették ki.

A ki ismeri a forradalmi törvényszék eljárását, természetesnek fogja találni, hogy a Fouquier-Tinville-ek szellemében működő igazságszolgáltatás nem sok feneket kerített a dolognak. Az iratokat haladéktalanul áttették a seine-et-marne-i ügyészséghez, mely Braud-ot lázító

vádlatot, most már az egész kihallgatás alatt tegeznek.

Floreál 8-án mehozza a vádhatározatot, Braud ellen, mivel a köztársaság ellen lázított és egy osztrák fogoly által magának ajánlólevelet adatott, hogy a császáriakhoz vagy poroszokhoz szökhessék át, s Tóth János ellen, mivel a szökésére csábított azáltal, hogy Braudnak szökését ajánló irataival elősegítette.

Pár nappal rá Cotte bíró megbizsa Petit késsét Tóth német és magyar iratainak francziára fordításával. Petit két nap alatt készül el a fordítással, s a német szöveget egész jól adja vissza, a magyart azonban hiányosan. Látszik, hogy valamit csakugyan értett magyarul, de a fordítás többi része csak találomra készült. Így például a «főtiszt»-et «officier subalterne»-nek fordítja, a «vedett» szó értelmével pedig nem léven tisztában, azt egészen kihagyja, holott a szó teljesen francia eredetű (vedette). De kihagyott a fordító egyebet is, Tóth magyar levelének legkompromittálóbb részét, a francia állapottokra vonatkozó postscriptumát. Nem lehetetlen, hogy a derék ember ily módon akart megmen-

STANLEY UTAZÁSÁBÓL. — STANLEY TALÁLKOZÁSA EMIN PASÁVAL.

tebb közölt latin levél tartalmát, a mint következik:

•Dieser Mann ist sehr gut Aristocrat und mit uns Presoniren (sic) hat sehr viel gette gethan. darum wer (sic) bitten unterthänig alle die Herrn Officiers und unter Offrs, dass wenn der Mann mit Namen Joann Charle auf unsere Seite kommt, so als einen von dem besten Roalisten zu sehen möchten.

Sigl. Meaux den 28-ten X-ber 792.

K. A francia önkényesnek adott levelet más is aláírta?

*F. Nem.***

* Az itt közölt néhány sor, mely Tóthnak saját kezéirésze, a már többször érintett latin levél háttára van írva s érdekes, mert azt mutatja, hogy a kihallgatás német nyelven folyt, s hogy Tóth annyira igazított lehetett, hogy a keletésnél egész esztendővel szántotta el magát, mert az itt folyó kihallgatás 1794 január 24-én történt, a latin levél az 1793 év deczemberében kelt, holott itt Tóth 1792-öt ír.

** Megjegyzésre méltó, hogy Tóth itt ellenmondása jó magával, mert látnak fentebb, hogy a latin levelet fogva volt párisi nevében is írta alá. Nem lehetetlen, hogy mostani tagadásával őket akarta az üldözötés elől megmenteni.

szavakért, Tóth Jánost pedig szökésre való csábításért vonta felelősségre.

Február 17-én történt meg az első kihallgatás a rendes bíróság előtt, Jacquet ügyész és Robin jegyző jelenlétében. A kihallgatásnál Braud, a ki magát volt tanítónak állítja, ragaszkodik ahhoz, hogy Tóth volt az, a ki e leveleket ráerőszakolta, s hogy azokat akkor dugta kabátja zsebébe, mikor egyszer a kórház kertjében fésülködni akarcán, levette kabátját (!) (N. b. tudjuk, hogy mikor a la ferté-miloni kórházban az iratokra bukkantak, azok nanking nadrágja zsebében voltak). Azt állítja továbbá Braud, hogy ő erről csak a kórházból kijöve győződött meg, de már ekkor erős láza lévén, nem semmisíthette meg az iratokat.

A mi Tóthot illeti, ő nem tudván francziául, tolmácsot kap egy Jean Baptiste nevű szabó személyében, ki felesküszik, hogy hiven fogja teljesíteni tisztét. Tóth ezúttal is a mellett marad, hogy a papirokat tőle a francia erőszakkal csikarta ki, oly céllal, hogy ha átmegy a császáriakhoz, ne háborgassák az előőrök. Ez alkalommal lakóhelye felől is kérdzetvén, ilyenül Bessermine-t (Bözörmény?) jelöli meg. Mint

teni egy magyar embert, a kinek hazája iránt talán még régi vándorévei emlékeiből viseltetett rokonszenvvel.

Erre azonban még egyelőre nem volt szükség, mert a melumi törvényszéknek Prairial 22-én kelt ítélete, bár elismeri, hogy úgy Tóth mint Braud tette komoly beszámítás alá esik, habár Tóth kevésbé látszik is bűnösnek; de mivel véleménye szerint a Braudnak tulajdonított szavak nem vonatkoznak egyenesen a királyság visszaállítására, s mivel Tóth-ot nem lehet csábítónak nevezni, mert nem bujtogatott egyenesen áttérésre, hanem csak ajánlatot adott arra az esetre, ha Braud át akarna menni vagy elfogathat, s mivel végre ha csábító nincs, úgy csábított sincs, tehát egy alanyi, mint tárgyi tényálladék hiánya forogván fenn, mind-ezeknél fogva a törvényszék...

... nos, talán felmentette a vádlottakat?... Dehogy; illetéktelenség jelentette csupán magát, s az ügyet a forradalmi törvényszékhez tette át. Két nappal később a foglyokat is a következő átirat mellett kísértette Párisba:

•Polgártárs! Itt küldöm a Seine et Marne megyei törvényszéknek f. hó 22-ikéről kelt határozatát

Braud és Tóth János ügyében, s egyuttal a rájuk vonatkozó iratokat. Elosvasásuk minden magyarázatot fölöslegessé tesz. Küldöm egyuttal a két egyenlőséget is a területelen levő börtönök valamelyikébe. Salut et fraternité.

(Az aláírás olvashatatlan.)

Az iratokban ezentul még csak egyszer találkozunk Tóth János nevével: a csendőrnöknek szóló kísérő levél alján, melyből kitünik, hogy a foglyokat Prairial 26-án kísérték át Charentonon, utban Páris felé.

Prairial 26-ika a forradalmi naptárban június 14-ikének felel meg (1794). Ettől kilencz napra (Messidor 5-én) a magyar huszárgyerekek áru feje lármdobriádó közt gurult alá Samson mester fűrészpáros kosarába, veszedelmes pajtásával együtt.

A párisi vérbíróság nem értette a tréfát.

Szegény Tóth János felett a diplomácia nem indított jegyzékharcot, még csak családja és hozzátartozói sem tudtak meg soha semmit szomorú sorsáról. Ki tartott volna számot akkor egy emberéletéről, a mikor a halál véres keze két élő kaszával döntötte a rendet az emberleltben, egyik élével a harcz sorából, a másikkal a békés polgárok ártatlan ezrei közül! De ma, mikor egy évszázad feledése tette egyenlővé a hőherök és az áldozatok sírait, a szerencsétlen közhuszár sorsa megérdemli a részvevő visszaemlékezést honfitársai részéről, mint a ki nem önhibájából, hanem mások miatt járt pörül, kiknek segíteni akart.

Más kérdés az, hogy mi vezette Tóth Jánost a francziákhoz. Leveleiben tett vallomását olvasva, a benyomás nem egészen az, a mit elhittetni akar. Előadásra kissé zigányos, hogy úgy mondjuk s nem épen hihetetlen, hogy a fogságot szándékosan kereste. De ha ez így van is, ha Tóth János csakugyan szökevény volt is, tragikus sorsával elvette megérdemelt büntetését s kiengesztelte maga iránt a történet igazságszolgáltatását.

VÁRNAI SÁNDOR.

KEPEK STANLEY UTAZÁSÁBÓL.

1. Az Albert-Nyanza-tó megpillantása.

1887 június 28-án hagyta el Stanley csapatjával a jambugai táborni, hogy egészen ismeretlen vidéken át utat törjön magának Emin pasa otthona felé. A fölfedezés történetében a legnevezetesebb s egyuttal legfárasztóbb utazások egyike volt ez. Éhség, áttörhetetlen erdőök, mérgezett nyilakkal küzdő vadak voltak a bátor csapat ellenségei, s így nem csoda, hogy a teherhordóként és katonák gyanánt szolgáló négernek teljesen elvesztették bátorságukat. Decz. 12-én azonban, midőn déljában megpihentek egy domb oldalon, nevezetes esemény történt. Stanley és társai régóta hirdették már a négernek, hogy közel vannak az Albert-Nyanza-tóhoz, mely rettenetes fáradaimalka ellentétben már a megvárt hazájának tünt fel, de a négernek nem bíztak többé e hitben s csaknem erőszak által kényszerítve haladtak előre a karavánnal. Decz. 12-én egyszerre csak puskalövést s nagy kiabálást hallottak az előcsapatul haladó négernek köréből, leléül, hogy valami igen fontos eset történt. Mindenki előre nyomult, s a dombtetőről csakugyan meglátszott a várva várt tó, körülbelül 16 kilométernyi távolságra s 2500 lábálal lejjebb, sőt megláttak egy községet is, melyet a térképek után Kavallinak tartottak. Tó ezen a helyen csak 15 kilométer széles s így a tiszta időben még kivehető volt az ungorói parthegység is, mely mintegy 1200 lábnyira emelkedik fel a tó partja felett. A négerk magukon kívül voltak örömlükben s csakhamar megkezdődött köztük a szóváltás: „Igaz, csakugyan igaz. Itt van a Nyanza. Most már nem pusztulunk el. A Muzungu-nak (fehér ember) igaza volt”. Még egy pár percig időztek itt a kellemes látvány szemléletében s azután leszállottak vidáman s új életkedvvel, bár körülbelül 50 bennszülöttről álló rablóbanda gyanusan kísérték őket. Estére felállították a „boma”-t, azaz a zárt tábori helyet s mielőtt oda bevonultak, a fenegető bennszülöttek is eltűntek. Ez volt az expediciónak első kellemes napja hónapokig tartó küzdelem után.

2. Stanley találkozása Emin pasával.

Hosszas alkudozások után 1888 ápril 29-én megkapta Stanley az üzenetet Jephson nevi

megbízottjától Mavából, hogy Emin pasa saját gőzhajójával megérkezik az Albert-Nyanza-tó déli részére. Stanley erre rögtön kiadta a rendelést, hogy csapatja után induljon a part felé s ott várakozzék a pasára. Négy órai paraglász után mindnyájan eljutottak oda s a Nzamsassit szigettel szemben fekvő magaslaton táborni útve mind megannyian néztek a tó felé, hogy a gözös közeledteté lássák. Epen naplementekor maga Stanley vette észre először távesővön át a gőzhajót, mely azonban még 10 kilométer távolságra volt. A hajó érkezésének híre felvillanyozta az egész társaságot, nemcsak az európaiakat, de a négerket is, mert mindannyian végtak megpillantani azt a férfit, a kinek megmentéséért oly sokat szenvedtek. Este 7 óra után kikötött a hajó s Emin pasa Casati kapitány, Jephson s az egyiptomi tisztek kíséretében partra szállott, a hol Parke orvos fogadta őket kíséretével. Már akkor teljesen sötét volt s a zanzibári négerk fáklýákat gyújtottak, hogy utat mutassanak a körülbelül 200 ölnyi távolságra fekvő tó felé. A kiváló vendégeket itt maga Stanley fogadta igen szívélyes és barátságos modorban. Emberei lelkesen éljenek a pasát s viszont a nubiaiak szokott zajos kiabálásukkal s élénk taglejtésekkel adták kifejezést örömlüknek. Emin pasa, ki fején fezzel s kifogástalan fehér egyiptomi katonai öltözetben jelent meg, köszönetét fejezte ki az angoloknak az expedicióért. Ismeretes azonban, hogy a pasa még ekkor nem akarta elhagyni a kormányzására bizott tartományt s csakis egy év mulva, miattal Stanley az Aruvimitől újabb erőköt hozott s Emin pasa helyzete válságossá lett, indulak el együtt a partvidék falé.

3. A Hold-hegység.

A Nilus forrásainak fölkatatása volt az ókor legnagyobb, csaknem példabeszédszertív vált eseményeinek egyike. Lucanus hírneves „Pharsaliá”-jában nem kisebb emberről, mint Julius Caesarral mondatja, hogy lemondana minden más dícsőségről, ha e forrásokat megtalálhatná s a hirhedt Nero csak is két ezred katonaságot küldött ki, hogy a Nilus forrását (Caput Nilí) megkeressék. A számtalan magános és hivatalos jellegű kutatások azonban sikertelenek maradtak, a Nilusnak, mely óriási sivatagokon át évről-évre oly tömördek vizet hozott, hogy áradásaival egy egész országot paradicsommá változtatott át, eredete titok maradt. A bennszülöttek elbeszélései s szájhagyományok azonban változó képekben adták elő a Nilus eredetét s ezek között legelterjedtebb volt az Erasztóthenész és a hírneves Ptolemaeus által megörökített hit, hogy a híres folyó az egyenlítőnél délre fekvő Hold-hegységek éjszakai lejtőiről ered, honnan vízei apró patakok alakjában két nagy tavon át futnak, míg végre az egyenlítőnél éjszakra egyesülnek s hogy a két tótól éjszakkeltre egy harmadikból jő a Kék- Nilus vagyis az abisszini Nilus-ég.

Nagyrjában helyesnek találtak ezt az állítást az újabbkori utazók, kik szinten előszeretettel foglalkoztak a régi híres kérdéssel, de végleges megoldást csak Stanley legutolsó nagy utazása alapján nyerhették, kinek hervadatlan érdemei közé emellegyva a Nilus folyó forrásvidékének megismertetése is tartozik.

Már a XVII-ik század kezdetén felfedezték az egyik forrást: a Kék- Nilus forrását Abissziniában, először Paez Pero, azután Lobo Jeromos. De ezek a felfedezések nem találtak hitelt, migneu 1768—1773 közt Kinnaird Bruce Jakab skót utazó egyenesen e czéltől nagy utat tevén, a forrásul szolgáló Tana-tavat részletesen leirta. Nagy híre lett ennek az eseménynek, emléker-ment vertek róla, melyen egy géniusz a folyóisten fején levő fátyalt felémelte, de azért csakhamar fölmerültek a kételyek is, melyek közt legfontosabb volt az, hogy a Nilus tulajdonképi főága a Fehér- Nilus, mely dél felől jő. A jelen század elején az egyiptomiak hódításai következtében a két ág összefolyásánál a közel multban oly gyakran emlegetett Khartum városa emelkedvén fel, mely csakhamar fontos kereskedelmi pont lett, a Fehér- Nilus eredetét is komolyabban kezdték bolygatni, de a hajózási nehézségek miatt csekély távolságra hatolhattak fel.

Az ötvenes években ismét égető napi kérdésé lett a Nilus forrása, s az ekkor megindult mozgalom volt egyik főforrása annak, hogy Afrika földrajzi ismerete napjainkban oly csodálatos módon kifejlődött. Kelet- Afrika partjairól ugyanis jámbor misszionáriusok azt a hihetetlennek

látzó hirt hozták, hogy az egyenlítő alatt örök hóval borított havasok vannak. Mindenki a sokakat emlegetett Hold-hegységre gondolt. Vállalkozó angolok, Burton és Speke, elindultak a havasok irányában s 1858 febr. 13-án fölfedezték a nagy Tanganyika-tavat, sőt a Viktoria-Nyanzát is, melyet Speke már ekkor a Nilus forrásának nevezett, míg társa ezt az állítást kétségbe vonta. Az éles irodalmi vita eldőntése végett a londoni földrajzi társaság ismét elküldte Speket a tó kitúratására s ennek sikerült is 1862-ben július 21-én megállapítani, hogy a Nilus a Viktoria-Nyanzából jő ki. Ugyanakkor jött le a Nilus mentén egy másik angol utazó, Baker is, kit fáradságos útjában magyar születésű neje is elkísért s ennek sikerült megállapítania, hogy a Fehér- Nilus egy másik ága a nyugot felé eső Albert-Nyanza-tóból ered.

A Nilus forrásainak kérdése e két tó fölfedezése által eldőntöttnek látszott. A misszionáriusok által emlegetett havasokról, a Kilimandzsaróról és Kénjáról kitünt ugyan, hogy azok a Nilussal összeköttetésben nem állanak; de másrészt rájöttek arra, hogy az említett két tó között fekvő Ungamvesi tartomány a bennszülöttek nyelvén *Holdorszagot* jelent. Stanley 1874—1877-ben szintén járván e vidéken, kimutatta, hogy a Viktoria-Nyanza az afrikai szárazföld legnagyobb tava, de az Albert-Nyanzát már nem vizsgálhatta meg részletesebben. Utána egy évvel *Gessi Romolo* olasz utazó és Gordon egyik tisztje bejárta ezt is s azt találta, hogy aránylag kis tó. Lejjebb tőle Stanley, inkább csak hallomás után indulva, még egy más tavat is fedezett fel, a Muata-Nsige-t, melyet azonban utána senki sem látogatott meg s melyről ő maga is azt hitte, hogy az a Kongo medréhez tartozik.

A mult évben, midőn Stanley Emin pasával már visszatérőben volt, újuk az Albert-Nyanzától dél nyugot felé vezetett. Igazi meglepetéssel tapasztalták ekkor, hogy ez a tó s a régebben általa Muata-Nsigenek s most Albert-Eduard-tónak nevezett tó összeköttetésben áll egymással s a körülbelül 120 kilométernyi hosszú Kakibbi vagy Semliki nevű folyóval, s hogy az őszszekető csatorna mellett óriási helylyek emelkedik fel, tetején örök hóval, melyet a bennszülöttek *Ruvenzori* nak, azaz Hold-hegységnek neveznek.

Tehát a római hagyományok szilárd alapja volt. Itt az egyenlítő alatt volt a Nilus legdélibb forrása, a honnan a folyó a hóval borított Hold-hegység vizeivel táplálkozva, két tavon megy át, míg végre a Viktória Nyanzából eredő másik ággal egyesülve, a sokat emlegetett Vadelai közleében a hatalmas Fehér-Nilussá egyesül. A Nilus forrásainak rejtélye tehát megfejtetett.

A Stanley által felfedezett Hold-hegység, melynek létezéséről csak Seabedden XV-ik századbeli arab földrajziról tesz homályos említést, de a melynek a sok éven át közelében tartózkodó Emin pasa még a létezését sem sejtődte, közel 18,000 láb magas, tehát a legnagyobb svájzi havasoknál is hatalmasabb hegy. *Stairs* hadnagy, az expedicio másodparancsnoka, Stanley megbízásából 1889 június 6-án kísérletet tett ennek a havasnak a megmászására, de csak 10,677 láb magassáig juthatott fel. E nevezetes expediciójáról tudományos jellegű jelentést is írt, a melyet Stanley a londoni földrajzi társaság nagy hírű közlönyében adott ki. Ugyancsak *Stairs* hadnagytól ered ennek a hegységnek most bemutatott rajza is.

Képzünk a pompás hegységet magas hófedte csúcaival mutatja be. Körülbelül 6000—7000 láb magasságban mindenütt erdő borítja a hegyet s közté egész sereg leomló patak medre húzódik el, néha több ezer láb mélységű árokban, az erdőn felül még mintegy 10,000 lábíg bambuszfák tenyésznek s az örök hó váltakozva legalább két ezer lábnyira húzódik le. A hegység alján rendkívül termékeny vidék fekszik, a hol a bennszülöttek, kik azonban az arabok rabló támadásai miatt gyakran húzódnak vissza az erdőkre, banánát, tengerit, matamát és babot tenyésztenek. A hegység az egyenlítő alatt egy foknyira fekszik s a keleti hosszúság 13-ik foka alatt. Az Albert-Eduard-tó déli részén, mely a Tanganyika-tó éjszakai partjától alig egy pár száz kilométernyire terjed, szintén vannak apróbb folyók, melyekről azonban még részleteket nem tudunk.

VILÁGFELFORDULÁS.

REGÉNY.

Írta VERNE GYULA, francziából ford. HUSZÁR IMRE. (Folytatás.)

IX.

A melyben érezni lehet egy francia eredetű *Deus ex Machina* megjelenését.

Ezek lesznek tehát ama módosítás előnye, a melyet Barbicane elnök a földtengelyen véghezvinni szándékozott. Tudjuk egyébiránt, hogy e módosítás csak éreztetetlen mérvben fogja érinteni földünk keringését a Nap körül. A Föld tovább fog vándorolni örök pályáján az üron keresztül és a napév viszonyai nem fognak változást szenvedni.

Midőn a tengelyváltóság következményei az egész világ tudomására jutottak, természetesen roppant feltűnést keltek. A legelső pillanatban mindenki lelkesülten üdvözölte a magasabb mechanika s nagyszerű feladatát. A kilátás általánosan egyenletes, és a szélességi fokok tekintetbevételével „a fogyasztók tetszése szerinti” évszakokra, valóban rendkívül kecsesgőt volt. Az emberek szinte „belebolondultak” abba a gondolathoz, hogy minden halandó élvezhetni fogja az örök tavaszt, a melyet a Telemach dalnok a Calypso szigetének tulajdonított és hogy még ezenfelül mindenki vlogathatni fog a hűvös és langyos tavasz közt. A mi az új tengely helyzetét illeti, a mely körül a föld mindennapi keringése ezután véghez menend, ennek titkát se Barbicane elnök, se Nicholl százados, se Maston J. T. nem látszóttak hajlandóknak a közönség tudomására juttatni. Vajon előbb fogják-e leleplezni e titkot, vagy csak a kísérlet után fogja megtudni a világ? Ennél több se kellett hozzá, hogy a világ kissé nyugtalankodni kezdjen.

Egy észrevétel természetesen felmerült és élenk tárgyaltatott a hirlapokban. Milyen mechanikai erőfeszítés fogja előidézni e változást, a mely okvetlenül óriási erőt fog igénybe venni?

A „Forum” című new-yorki tekintélyes szemle-erre vonatkozólag igen helyesen jegyezte meg a következőket:

„Ha a Föld nem keringene a tengelye körül, talán egy aránylag csekély lökés is elég volna ahhoz, hogy keringő mozgásra kényszerítse egy tetszés szerint választott tengely körül; de jelenleg összehasonlítható egy óriási gyroskoppal, a mely meglehetősen sebességgel halad és egy természeti törvény azt követeli, hogy egy ilyen készülék folyvást ugyanazon tengely körül forogjen, a mint ezt Foucault Leo, híres kísérletei alkalmával tényleg bebizonyította. Nagyon nehéz lesz tehát, ha nem épen lehetetlen, e mozgásából kikötkenteni.”

Nagyon igaz és alapos észrevétel. Ehhez képest, miután az emberek azt kérdézték volna, hogy milyen lesz a *North Polar Practical Association* emberei által léteztendő erőfeszítés, nem írásbéli érdekesnek tartották azt is tudni, vajjon ez az erőfeszítés éreztetlenül vagy hirtelen fog-e történni. És vajon ezen utóbbi esetben nem fognak-e a földgömbön borzasztó katasztrófák bekövetkezni ugyanabban a pillanatban, mikor Barbicane és társai végezhendik a tengely felcserélését.

E kérdés felett méltán töprenkedhetek mind az ó, mind az új világ tudosai és tudatlanai. Utóvégre is a lökés mindig lökés marad és azt érezni még másodkézből se kellemes. Valóban ugy látszott, hogy a mű kezdeményezői nem nagyon törődtek azzal a felforgatással, a melyet szegény földgömbünkön elő fognak idézni és csak a mű előnye lebegtek a szemek előtt. Az európai kiküldöttek, a kik a szenvedett vereség miatt jobban fel voltak ingerelve, mint valaha, el is határozották e körülményt kizárkmányolni és nagyon ügyesen kezdték fellázítani a közvéleményt a Gun-klub elnöke ellen.

Az olvasó nem feledte még el, hogy Franciaország nem akarván igényt tartani az éjszakai sark körül lévő területekre, nem is szerepelt ama hatalmaságok közt, a melyek az árverésen képviseltették magokat. De habár hivatalosan távol is állt az egész dologtól, mégis, mint említettük, egy francziának eszébe jutott elutazni Baltimora, hogy a saját rovására s a saját ügyi kedvteléséből figyelmelmel kísérhessen az óriási vállalkozás összes mozzanatait.

ITT REJLIK A CANISIDENTUM.

Ez a francia bányász mérnök volt. Mint első lépett a párisi polytechnikumba, mint első lépett ki onnét, méltán mondhatjuk őt tehát elsőrangú matematikusnak, a ki valószínűleg még Maston J. T.- is felülmúta, mert a Gun-klub titkára legerősebb oldala a számolás volt, egy valódi, a tudomány minden ágában kiképzett matematikus mellett tehát csak olyanféle szerepet játszhatott, mint Le Verrier egy Laplace vagy Newton mellett.

És a mérnök szellemes, bohó, eredeti ember volt, a melyeneket ritkán találunk a bányászok közt. Nagyon furcsa és mulatságos módon szokott beszélni. Nemcsak, mikor meghitt barátjával beszélgetett, hanem olyankor is, midőn tudományos kérdéseket fejtgetett, kiritt belőle a párisi utcazaryek. Szerette a népies nyelvet és azokat a sajtászere kifejezéseket, a melyeket Párisban a divat oly hamar meghonosít. Joggal lehet azt állítani, hogy feszélytelen pillanataiban nyelve nagyon kevésé alkalmazkodott az akadémiái formákhoz és ezen utóbbiaknak figyelembevételére csak olyankor szánta el magát, mikor toll volt a kezében. De egyuttal ernyedetlenül tudott dolgozni, tíz óráig is képes volt az írászuala mellett ülni és oldalaszámra írta az algebra, olyan folyékonyan, mint a hogy más ember levelet ír. Egész napi matematikai munka után legkedvesebb szórakozása a whist volt, a melyet csak közepszerűen játszott, noha előre ki tudta számítani valamennyi esélyt. És mikor a kijátszás sora a Strohmanna került, rendszeren a párisi tanulók előtt annyira kedvelt fél lészen, fél francia zagyalék nyelven szokott kiáltani: *Cadaveri poussandum est!*

E furcsa egynézés neve Pierdoux (Alcide) volt, hanem rövidítési mániájában rendszeren így írta magát alá: Alerd, sőt így is: Aí, a nélkül, hogy az i-re valaha rátette volna a pontot. Vitázkozásaiban oly heves volt, hogy elneveztek *Alcidum sulfuricum* nak. Nemcsak nagy volt, de magassága is látszott. Társai állították, hogy magassága egyenlő a délkeőre negyedének öt milliomod részével, vagyis két mtrny és nem nagyot tévedtek. Ámbár feje széles testtörzséhez és hatalmas vállaihoz képest némileg kicsi volt, annál nagyobb hévvel mozgatta az és kék szemei, az orrosipeszen keresztúl rendkívül élénk pillantásokat lövelltek. Egész lényét leginkább jellemezte azon arczok egyike, a melyek vigak és egjedejűlen komolyak is, daczára a meztelen koponyának, a melyet idő előtt megkopaszított az algebrai jegyekkel való visszaelés a tanterme gázlángjai alatt. E mellett a legjobb fiu volt, a kit a bányász-akadémiában valaha ismertek,

és a tetszelgésnek még csak az árnyekát se lehetett nála tapasztalni. Noha eléggé független jellemmel bírt, mégis mindig alávetette magát az X. codex rendeleteinek, a melyek a polytechnikusok közt törvény erejével bírnak mindazokra nézve, a mik a pajtásásgot és az egyenruha iránt tartozó tisztelgetet illeltek. Méltányolták őt úgy az „Akáczfák udvarában”, a mely azért nevezeték így, mert egyetlen akáczfa sincs benne, mint a „Főkös szekrényben” vagyis a háltéremben, a hol a „koporsójában”, vagyis a ládájában uralkodó rend teljesen rendszeres elmére és rendszerető hajlamokra vallott.

De ha mindjárt Pierdoux Alcide feje a nagy test tetején kicsinek is látszott, annyi bizonyos, telides-televolt. Mindenekelőt mérnökünk matematikus volt, mint valamennyi kollegája, de csak azért üzött matematikát, hogy azt a kísérleti tudományokra alkalmazza, ezek pedig viszont csak azért gyakoroltak rá vonzerőt, mert az ipar terén voltak felhasználható. Pierdoux Alcide beismerte, hogy ez természésének gyöngye oldalát képezte. De hiába! senki se tökéletes. Szóval különlegessége ama tudományok tanulmányozásából állt, a melyek óriási előrehaladottságra daczára mindig öríznek meg bizonyos titkokat, még a beavatottak előtt is.

Jegyezzük meg mellesleg, hogy Pierdoux Alcide még nötlén volt. Kedvenc kifejezése szerint egyenlő

volt egygyel, noha élénken vágyott volna magát megkötözteni. Barátjai szándékozták is őt összeházásítani egy bájos, józannes provinci leánnyal Martriguesből. Szerencsétlenségére azonban a leánynak volt apja is, a ki az idevonatkozó czélzásokra mindenkor, változatlanul, így felelt:

„Nem! az önök Alcideja nagyon tudós! A szegény leánnyommal folyvást csak olyan dolgokról beszélne, a melyeket a szegényke nem volna képes megérteni.”

Mintha bizony valamennyi tudós nem volna szerény és egyszerű.

Mérnökünk ennél fogva bosszúságában elhatározta, hogy jókora darab tengert fog maga és a Provence közé helyezni. Egy évi szabadságot kért, azt meg is kapta és nem hitte csakszerűben felhasználhatni, mintha elmegy, figyelemmel kíséri a *North Polar Practical Association* dolgait. Ezért tehát épen ezen időtájt tartózkodott az Egyesült-Államokban.

Mióta Pierdoux Alcide megérkezett Baltimora-ra, nem szűnt meg a Barbicane és társai nagy művelete felett töprenkedni. Bánta is ő, ha a föld hasonlólá lesz a Jupiterhez, a tengelyének megváltoztatása folytán! De milyen módon fog véghez menni ez az átalakulás? Ez a kérdés izgatta fel a kíváncsiságát, tudós létére és pedig nem ok nélkül.

Sajátzerü ékes nyelven így szólt magához: „Barbicane elnök nyilván arra készül, hogy golyóbisunkat egy elsőrendű rugással örvendeztesse meg. Hogyan is mily irányban? ettől függ minden!... Természésen elképzelem, hogy „finoman fogja metszeni”, mint egy billard-tékét, mikor az ember oldalt akar vele müködni!... Ha egyenesen előlről „venné” akkor elmenne sétálni az eddigi pályáján kívül s akkor a pokolba mennének a mostani évek is, a melyek úgy megváltoznak, hogy senki sem ismerne többé rájuk. Nem! ezek a derék emberek nyilván nem akarnak egyebet, mint a régi tengelyt újjal felcserélni!... E fölül nincs semmi kétség!... De nem igen látom, hogy hol találhatnák meg a támaszpontot és milyen rázkódást idézhetnének elő kívülről!... Ah! ha a napi keringés nem léteznék, egy fricska is elég volna!... De a napi keringés létezik!... Oh! a napi keringést nem lehet csak úgy egyszerűen elenyésztetni. És épen itt rejlik a *canisidentum*! De akár mikép fogjanak is a dologhoz, annyit tény, hogy általános fölfordulás kerekedik belőle.”

Utóvégre is tudósunk hiába törté rajta a „sótartótját” még csak nem is bírta elképzeelni, mit eszelhettek ki Barbicane és Maston. És ez annál

sajnálatosabb volt, mert ha az illetők tervét ismeri, csakhamar rájött volna a művelet erőműtani formulájára.

Ennek tulajdonítandó, hogy Pierdeux Alcide mérnök, december 29-én hosszú lábainak szétnyitott körzőjével mérte Baltimore zajos utcáit. (Folyt. köv.)

EGYVELEG.

* A világ legnagyobb hidjai. Újabb óriási híd terveznek, mely a Hudson-öböl felett vonulna el. Az amerikaiakat bizonyára a skóciai Forth-híd nem hagyja nyugodni, s még annál is nagyobbát és merészebbet akarnak építeni. Az Egyesült-Államok kormányának Lindenthal mérnök már be is mutatta tervrajzait. Azonban még Lindenthal terve szerint a híd boltozata csak 145 lábnyira lenne a tenger középvízállása felett, addig a hadügyminiszter és Casey tábornok, a mérnöki kar főnöke, 155 láb magasságban szeretnék a hid ívét készíttetni. A híd fesztávolsága 3000 láb lenne, a költség 16 millió dollárra rugna. A híd ívének közepe az időjárás változásával 8 lábbal esnék, vagy emelkednék. Az egyes hídszlopok fele olyan nagy lenne, mint a washing-

toni Kapitolum és építéséhez másfélszer annyi falazatra lesz szükség, mint a mennyi a legnagyobb egyiptomi piramisban van. A kábel vastagsága négy lábra van tervezve (a New-York és Brooklyn közötti híd csak 15 hüvelyk). Az oszlopokra jövő tornyok magassága 500 lábnyi lesz. A hídön tíz vágányt helyezhetnek majd el; a pályatest emelkedését már több mérőföldről kell elkezdeni. A gyalogjárókat emelőgépen viszik fel a hidra, míg a kocsiknak serpentin uton kell a hidra jutniok.

* Nagy színház. Milanóban legközelebb óriási színházat építenek, melyben 30 méter széles és 60 méter mély színpad, nagy vendéglő, játéktér, társalgószobák, bálterem, olvasóterem, téli kert, fürdő stb. lesznek. A rengeteg épületet 9000 négyzetméternyi telken építik. A vállalat részvénytársaság kezeiben van.

* Drága koporsó. Dr. Hiller, Massachusettsben élt amerikai milliós orvos, kinek neje szintén orvos volt, még életében intézkedni kívánt, hogy halála után teste ne legyen kitéve az elrothadásnak, s külön szép és tartós „halotti lakásokat” rendelt meg maga és neje számára. Spanyol mahagonfából készült, rézrel kivert, légmentesen elzárt koporsók ezek, a fedelen szőlőfürtökkel körülvett koponyákkal, melyek körül férges hevernek, a szemüregből gyík lép

amerikai, 2 osztrák, 1 romániai s egy török. Zürichben 45 nőhallgató volt, kik közül 29 orvosi tudományokat, 14 bölcsészeti s kettő nemzetgazdaságtant hallgatott.

* Gyorsírást tanuló nők nagy számmal vannak Finnországban, hol a helsingforszi egyetemen külön tanfolyamot nyitottak számukra. A parlamenti gyorsírók között is a nagy többség nőkből áll.

* A híres gyémántkőszűrő üzletet Amsterdamban egymás után szüntetik be működésüket, mióta a nyers gyémánt ára jelentősen emelkedik. Eddig ebben az iparágban körülbelül 10,000 zsidó működött, most legalább hétezernek nincs munkája.

* Az influenza már Kelet-Indiában is megszűnt s legutóbb Ausztráliában és Kelet-Afrikában lépett fel, az utóbbi helyen az angol matrózok között. Legjobbán dühöng Új-Zeelandban, a hol Dunedin városban két nap alatt 400 ember kapta meg.

* A kivégzést villamosság által most már Kemmler védőjének felebbezése után is megerősítették a new-yorki hatóságok s így Kemmler kivégzése, valamint más öt bűnösé, kik azóta ítéltettek halálra, már villamosság által történt.

* A chicagói világiállítás, mely 1893 május 1-én nyílik meg, fényesebb lesz, mint az eddigiek.

A kiállítás területe 162 holdnyi, kétszer annyi, mint a párisi volt s a főépület egy óriási vassátor lesz, 3000 láb átmérőjű tetőzettel, melyet 1100 láb magas, tehát az Eiffel-toronynál is magasabb oszlop fog tartani.

* Négy év múlva kézbesített levelek. 1886-ban az „Orgon” hajó elpusztult a nyílt tengeren, de a hajón levő levélcsoportot nemrég Éjszak-Karolina homokpartjain, Hatteras-fok mellett, megtalálták, már a homokban eltemetve. A lelet helye majdnem 700 kilométer távolságra van a hajótörés helyétől, de a levelek egy része még épen maradt.

* A villatelepek Európa csaknem minden nagy városában: Londonban, Párisban, Berlinben, Szent-Pétervárt, Bécsben, Drezdában s Budapesten általában nyugat felé fekszenek. Ennek okát abban találhatjuk, hogy a szél az év háromnegyed részében nyugatról, északnyugatról vagy délnyugatról fúj s ezért a füst, a por s más tisztatlanság a kelet felé eső városrészekben nagy s így a nyugati részek általában tisztábbak, mint a többi részek.

* Óriási forráság volt március hó elején Victoria ausztráliai államban. Arnyékban is feldühadta a 35 fok C-t, a napfényen 60 fok C-ig emelkedett. Ily forrásra ezen a vidéken még nem volt eset.

GÖRÖGORSZÁGBÓL.

Egy év tartama óta kétszeresen is magára vonta Európa figyelmét a kis Görögország, és pedig a Kréta szigetén általa szított források által, s a trónörökös esküvője alkalmával rendezett nagy ünnepélyekkel. Az elmúlt tíz év általában igen mozgalmas volt a Balkán-félszigeten. Nagy változások történtek az ottani kis államok életében. Nagyobbodtak, királyságokká lettek. Aránylag Görögország változott köztük ez idő alatt legkevésbé. Állást foglalt ugyan mindig a megváltozott viszonyokkal szemben, de mindig eredménytelenül. Nem volt ugyan vezetett csatája, mint a szerbeknek, de többszöri mozgósítása szintén sok pénzt emésztett fel, a nélkül, hogy hadserege, mely pedig újabb időben minden tekintetben nagy haladást tanusít, csak egyszer is életelt adhatott volna magáról. Az a titkos rugó, mely a többi balkán államokat folytonosan mozgásba hozza, az orosz befolyás, legkevésbé vehető észre Görögországban. Az első korszak az oroszól az 1877-iki nagy török háborúban kapták, a mikor az orosz csár mindenféle segédszolgálatot szívesen látott táborában, csupán a görög hadsereg szolgálatát köszönte meg. Pedig ennek a görög seregnek elődei voltak az elsők, kik húszszoros haderővel szemben is kivívták hazájuk függetlenségét és népük folszabadítását a török járom alól. A görög szabadság a görög nemzet műve volt. Érettük nem vívtak idegen hatalmasságok százezrei véres csatákat, a saját hősiességüknek és páratlan áldozatkészségüknek köszönhetők ama fényes eredményt.

Ámde, ha azóta politikailag nem is tudtak olyan eredményeket feltüntetni, mint egynemely más balkán-félszigeti ország, de más tekintetben olyan óriási haladást és fejlődést mutatnak Görögország lakosai, hogy e tekintetben velök egy szomszéd tartomány sem állhatja ki a versenyt. Folytonosan és következetesen haladt Görögország, s ma már az európai civilizáció magasabb igényeit is kielégítheti.

A kereskedéshez, a meggazdagodás mestersé-

OLGA GÖRÖG KIRÁLYNÉ.

Haris Pál budapesti görög főkonzul nejeének birtokában levő fénykép után.

géhez kevés nemzet ért úgy, mint a görög. Alig van a világon egy nagy kereskedelmi város, hol az elsők között ne találkoznánk görögökkel. Akármilyen szegényen vándorolnak ki hazájokból, akárhol telepednek le, vagyonilag gyorsan gyarapodnak. De bárhol éljen a görög, nem feledkezik meg hazájáról, ha a sors javakkal áldotta meg. Ez már speciális tulajdonsága a görögnek, a mit például az örménynél, ki kereskedelmi ügyesség tekintetében versenyez vele, már nem tapasztal-

lunk. Ennek kell betudni azt a nagy haladást, melyet Görögországban minden téren tapasztalunk. Sina báró, ki Magyarországon lakott és roppant vagyonra tett szert, milliókat áldozott kultúrezelőokra Görögországban. Papafis, az egyszerű kereskedő, Maltában kerek egy milliót hagyott görög iskolai czélokra, ugyanígy cselekedtek Karapano, a konstantinápolyi lóvasút tulajdonosa, valamint Zafiri, a dűsgazdag bankár Konstantinápolyban, Koronghi, stb. Szóval a görög soha sem felejt el otthon maradt fajrokonait és támogatja azokat erkölcsileg, anyagilag.

A másik szép jellemző vonás, hogy a világ bármely pontján lakják is valamely görög család, a maga körében mindig görögül fog beszélni, s nemcsak maga el nem hanyagolja anyanyelvét, de sőt igyekszik azt terjeszteni. Így Konstantinápolyban, Smirnában, Várnában, Filippopolban s más nagyobb városokban a legtöbb nem görög is tud görögül. És ez idegen földön tartózkodó görögök legfőbb vágya alapítványokkal gazdagítani az iskolákat, vagy egy-egy márvány palotával ékesíteni a görög fővárost.

Ezúttal nem kívánom ismertetni az újkori Athenét, annak díszes palotáit, műemlékeit és nagy gyűjteményeit. Csupán társadalmi és irodalmi életéről kívánok egyet s más elmondani, melynek központja a görög királyi ház, és első sorban Olga királyné, a fenkölt szellemű, kedves személyes tulajdonokkal megáldott fejedelmi asszony, kinek sikerült képét mutatjuk be olvasóinknak.

A jelenlegi miniszterelnök irói családból származik. Atyja, az öreg Trikupis,

ki már a nagy forradalomban is jelentékeny részt vett, egyike a leg híresebb görög történészeknek. Ő írta hazájának újabb történetét s az 1821-iki forradalomról nálánál behatóbb, alaposabb munkát nem írt senki. De Trikupis nagyatya is jeles képzettségű író volt. A miniszterelnök ugyan nem írt külön nagy munkákat, de parlamenti szónoklatai s más alkalmakkor tartott politikai beszédei jelentékeny irodalmi értékkel is bírnak. Nemcsak szépen, rokonszenvesen beszél, de be-

STANLEY UTAZÁSÁBÓL. — A «RUVENZORI» VAGY HOLD-HEGYSÉG KÖZÉP-AFRIKÁBAN.

Stairs hadnagy rajza.

toni Kapitolum és építéséhez másfélszer annyi falazatra lesz szükség, mint a mennyi a legnagyobb egyiptomi piramisban van. A kábel vastagsága négy lábra van tervezve (a New-York és Brooklyn közötti híd csak 15 hüvelyk). Az oszlopokra jövő tornyok magassága 500 lábnyi lesz. A hídön tíz vágányt helyezhetnek majd el; a pályatest emelkedését már több mérőföldről kell elkezdeni. A gyalogjárókat emelőgépen viszik fel a hidra, míg a kocsiknak serpentin uton kell a hidra jutniok.

* Nagy színház. Milanóban legközelebb óriási színházat építenek, melyben 30 méter széles és 60 méter mély színpad, nagy vendéglő, játéktér, társalgószobák, bálterem, olvasóterem, téli kert, fürdő stb. lesznek. A rengeteg épületet 9000 négyzetméternyi telken építik. A vállalat részvénytársaság kezeiben van.

* Drága koporsó. Dr. Hiller, Massachusettsben élt amerikai milliós orvos, kinek neje szintén orvos volt, még életében intézkedni kívánt, hogy halála után teste ne legyen kitéve az elrothadásnak, s külön szép és tartós „halotti lakásokat” rendelt meg maga és neje számára. Spanyol mahagonfából készült, rézrel kivert, légmentesen elzárt koporsók ezek, a fedelen szőlőfürtökkel körülvett koponyákkal, melyek körül férges hevernek, a szemüregből gyík lép

amerikai, 2 osztrák, 1 romániai s egy török. Zürichben 45 nőhallgató volt, kik közül 29 orvosi tudományokat, 14 bölcsészeti s kettő nemzetgazdaságtant hallgatott.

* Gyorsírást tanuló nők nagy számmal vannak Finnországban, hol a helsingforszi egyetemen külön tanfolyamot nyitottak számukra. A parlamenti gyorsírók között is a nagy többség nőkből áll.

* A híres gyémántkőszűrő üzletet Amsterdamban egymás után szüntetik be működésüket, mióta a nyers gyémánt ára jelentősen emelkedik. Eddig ebben az iparágban körülbelül 10,000 zsidó működött, most legalább hétezernek nincs munkája.

* Az influenza már Kelet-Indiában is megszűnt s legutóbb Ausztráliában és Kelet-Afrikában lépett fel, az utóbbi helyen az angol matrózok között. Legjobbán dühöng Új-Zeelandban, a hol Dunedin városban két nap alatt 400 ember kapta meg.

* A kivégzést villamosság által most már Kemmler védőjének felebbezése után is megerősítették a new-yorki hatóságok s így Kemmler kivégzése, valamint más öt bűnösé, kik azóta ítéltettek halálra, már villamosság által történt.

* A chicagói világiállítás, mely 1893 május 1-én nyílik meg, fényesebb lesz, mint az eddigiek.

* Fényes honorarium. Lazarus berlini tanár 20,000 márká honorariumot kapott Gutmann lovagtól egy-két octavlapra terjedő munkáért, melyben 15 mondatban a zsidó erkölcsön alapelveit állította össze.

* Nagy levélbélyeg kiállítás lesz közelebb Bécsben. Az alsó-döblingi nemzetközi postaérték-muzeum és a „levélbélyegbörze-egyesület” rendezi annak emlékére, hogy a postabélyegeket Bécsben 50 éve, Ausztriában 40 éve honosították meg s hogy a klub 10 éve áll fenn. A levélbélyegeken kívül másféle bélyeg s a philatélitikus gyűjtésekre s postára vonatkozó művek és iratok állítanak ki.

* Nap-udvar. Brazília Curityba városában múlt év december 15-én délben a nap körül épen oly szivárványköröket észleltek, mint a hold udvaránál látható. A körökön belül fekete viharos fellegek voltak láthatók, míg a kívül levő fellegek a köröktől félre húzódnak látszóttak. Az érdekes tümeny másfél óráig tartott.

* A legöregebb 16, melyről hiteles adatok voltak, 62 éves volt. Negyven éves lovak különben nem is nagyon ritkák s Münchenben volt oly 40 éves 16, melyet még lovagló iskolákban is használtak. Az átlagos életkor azonban csak 25–30 év.

AZ ATHENEI KIRÁLYI PALOTA ÉS A PARTHENON

TRIKUPIS GÖRÖG MINISZTERELNÖK.
Athenei fénykép után.

szélei gondosan is vannak összeállítva, s a görög elragadtatással beszélnek választékos irályáról.

Trikupis javakorabeli ember, kiről azt állítják közelebbi ismerősei, hogy ezelőtt visszataszító, magába zárkózott, mogorva kedélyű ember volt, s néhány év előtt mintha kiforgatták volna, egészen megváltozott, nem csekély előnyére. Alig győzik eléggé dicsőíteni előzőekénységét, szeretetreméltóságát. Azt hiszik, ezt a metamorfózist növényének, a fehkölt lelkű görög nőnek köszönhetik. A miniszterelnök folyékonyan beszél angolul, francziául, de sőt a mi a görögöknél ritkaság, németül is. Ugyanily nagy műveltséggel és tudományos szakszerűséggel bír miniszter-társára *Theokis*, a tengerészügyi miniszter.

A görög nemzet szellemi munkássága szilárd és széles alapú, magába foglalván az irodalom és művészet minden ágát. Ezen nem lehet csodálkozni, ha tekintetbe vesszük a nagy áldozatkészséget, melylyel lépten-nyomon találkozunk. Nem tekintve a görög hírlapirodalom nagy fejlettségét, vannak politikai napilapok, melyek 10—16 ezer példányban jelennek meg, s nem is számítva gazdagon kiállított folyóirataikat, a tudományos irodalom majdnem minden ágban lépést tart az európaival.

Görögország legnagyobb tudósának, *Papanigopulos* Konstantinnak, művei bármely irodalomnak dicsőre válának. De mint egyetemi tanár is a legjelesebbek közé tartozik *Papanigopulos*. A ki egyszer megfordult a miniszterelnök növényretek mezejében, annak módjában állott maga körül nemcsak Görögország államférfiainak, politikusait látni, hanem egyúttal megismerkedhetett az ország legjelesebb íróival, költőivel, művészeivel is. Ott találjuk legjobb költőjüket *Paroskos* Akhillest, *Rangavis* Kleon drámaíróit, kinek atyja, *Sándor*, is jeles művekkel gazdagította az új görög irodalmat. Megjelennek *Vikella* és *Drossinis* György novellisták, *Litras* és *Rallis* kiváló tehetséges festők. Ez utóbbi egyúttal Athéne leggazdagabb emberei közé tartozik, s mint műpártoló is nevezetesen szerepet játszik a görög metropolisz szellemi életében. Nem kevésbé híresek *Kaftanipolis* és *Theofilas* műépítései, valamint *Philippotis* szobrász, kinek műveivel lépten-nyomon találkozunk Athen utcáin és nyilvános terein.

De a zeneköltők sem szoktak az összejövetelenél hiányzani. Ott találjuk *Samarac* elismert zeneköltőt, kinek egyik jeles művét, «Flora mirabilis» nemrég adták elő Milanóban nagy hatással; s nem marad el *Xindas* operaköltő sem, kinek vig operáját «A képviselő»-t folytonos zajos tetszés és derűltség között adják Athenában.

Fősloroltam ez adatokat már csak azért is, hogy ne csodálkozzék azon senki, ha a kis Görögország, ilyen nagy szabású szellemi munkásság mellett, nem nyugszik bele a jelenlegi állapotokba, s ambíciója politikai tekintetben is sokkal magasabbra tör. A görög királyi ház közeli rokonságban áll Európa leghatalmasabb

uralkodóival, s ama kitüntetés: hogy a trónörökösnek a német császár hugával kötött házassága alkalmával a görög nemzet anynyi fejedelmet s azok között Németország hatalmas császáraját üdvözölhetette vendégének, még bizonyára fokozta ambíciójukat s megerősítette őket régen táplált reményeikben. Ha a török porta kielégítően kívánságukat Kréta szigetét illetőleg, az még csak parányi része volna ama nagy politikai program beteljesülésének, melyet a görög nemzet régtől fogva maga elé tűzött.

A görög társadalomról adott ismertetésem a jelen pillanatban, mikor parlamentben és hírlapban oly sokat foglalkoztak a görög nyelvvel, úgy hiszem, egyszersmind időszerű is. Nem kívánok e helyen érdemlegesen foglalkozni a vitás kérdéssel, s nem fejtetem, hogy művelt magyar embernek mennyiben szükséges a görög nyelv. De annyit mégis megjegyzek, hogy épen most, midőn kereskedelmünk tért akar hódítani a keleten, hol a kereskedelem nagy része görögül foly, midőn a Vaskapu szabályozása által egyenes összeköttetésbe lépünk a görög kereskedelmi elemmel, s alapos kilátás van arra, hogy a budapesti kikötőben ezernyi görög kereskedelmi hajó fog megjelenni, nem tarthatjuk olyan nagyon feleslegesnek a görög nyelv ismeretét, mint azt némelyek elhitetni szeretnék. Ne járjunk úgy Budapesten, mint a hogy Fiume járt, hol ezelőtt számos görög hajó fordult meg, s újabb időben teljesen elmaradtak, nagyrészt azért, mert nincs ott egy tisztviselő sem, a ki görögül értene, s így a hivatalos érintkezések nagy nehézségeket, sőt kellemetlenségeket okoztak. Érdekesnek tartunk itt két véleményt feljegyezni a görög nyelvet illetőleg. Az egyiket az ő magyar típus, a másikat a helyes gyakorlati érzék jellemzik. Egy agg tudósunk a görög nyelvtára a napokban megjegyezte: «Mi már kivettük a részünket a görög műveltségéből s akként építettük is fel kulturéletünket. Az épület azonban már kész, s így nincs szükségünk az állványokra, vagy is a görög nyelvre.» *Haris* Pál, a görögök derek budapesti főkonzula, pedig azt mondta: «Próbálnék meg csak néhány évig úgy, hogy görög-magyarul taníttatnák az iskolákban a görög nyelvet, kétségkívül e nyelvtan legnagyobb ellenségei is barátaivá lennének, ha az eredményt látnák.»

STRAUSZ ADOLF.

EGY HALOTTAS HÁZ EMLÉKEIBŐL.

Dosztojevszkij után.

II.**

Az elítéltek beosztása.

Tudod-e, nyájas olvasó, hogy mire való nálunk az emberi test? Nem tudod? Na, hát megmondom én. Arra való, hogy legyen mit bottal, korbáccsal verni, ütni.

Mikor én ide kerültem, csupa félig behegdt seb volt a hátam. Az orvos háromszor is főlvágta a vad hússal körített helyeket; de mindezen nagyon keveset segített rajtam, mert a fárasztó járás még álmodat is zavarja s így nem juthatok erőhöz.

Az osztrig udvarán szeretnék hálgni; nem bánom, ha még tiszter anyyi vasat raknak is reám, csak hogy azt a borzasztó jagatást és sírást ne halljam. Tegnap délután itt járt a főfelügyelő segéde, *Saskin* hadnagy. Felolvasta az ólombányába küldendő fegyverek névsorát. Legnagyobb örömmre én is közöttük vagyok. *Eszkator*, *Kulin* és *Platarog* irigylük sorsomat, mert őket a kormányzó, mint rendkívül veszedelmes gonosztevőket, főlvaszt szem alatt akarja tartani. Igazán sajnálom szegény fiukat. Különösen *Kulin*-t, ki annak idején a moszkvai előkelő világ bevezett kedvence lévén, most minden szombatban este a lefekvés előtt 12 korbutót kap, mivel francia operette-dalokat dudolgatott. Jövő szerdán mindenki tudni fogja,

* A görög királyné itt között arczképt *Haris* Pál budapesti főkonzul görög származású művelt neje volt szives rendelkezésünkre bocsátani. Harisné már mint fiatal lányka *Olga* királynénak kedvence volt s igen gyakran fordult meg a görög udvarnál. *Trikupis* miniszterelnök pedig személyesen adta át barátságá jeléül a budapesti főkonzulnak azt a díszesen kiállított nagy fényképet, mely után metszetünk készült.

** Az I. közelemény a «V. U.» f. évi 12-dik számban jelent meg.

hova jut, és ha az orvosi vizsgálaton szerencsésen túl eszem, a mennyiben sebeimet észre nem veszik, az osztrigból mindenre megmenekülök. Van itt vagy tíz fegyenez, kik ismételt kísérletek miatt soha sem jutnak szabad levegőre, de azért folyvást azon török fejüket, miképen lehetne úgy megszökni, hogy újra vissza ne kerüljenek. Az egyik közülök, kinek szülőit Szent-Pétervárott jól ismertem, mint vasuti mérnök már *Kharkovig* jutott, hol aztán valami körmonfont kém, ki mindenütt nyomában járt, elsípte. A roppant utat kevesen teszik meg idegen segítség nélkül, s a ki a szökevénynek csak egy ital vizet ad is, halállal büntetendő. Mind a mellett az én fiatal barátom mindennap meleg ágyban hált, és sehonnán pénz nélkül nem eresztették el.

Saskin hadnagy a czifra társaságban valakit kereshetett, mert nem elégedett meg az itt felvett leírásokkal, hanem az eredeti lajstromokat vette segítségül a személyazonosság megállapításához.

Régi dolog, hogy pénzért az osztrigban mindent lehet kapni; de jaj annak, a ki pénzét rejteti, vagy eltitkolja, hogy aranyait elásta. Ezt aztán jobban megkínózzák, mintha tudja isten miféle gonosztevő lenne.

Saskin uram bizonyára nerszét vehette, hogy nálam is van néhány imperiál; mert midőn a sorból előléptem, azt kérdezte, miért nem teszszék lánczaim alá posztódarabokat. Az ilyen posztódarabokat kísérőnk még drága pénzen árulatták az egész uton; csak hogy mindezen nagyon keveset használt, mert mielőtt valami idegen osztrigba kerülünk, tisztent elszedték tőlünk, a bilincsgyűrűk alá dugott posztót. Másnap aztán újra vehetett az ember más posztót. *Saskin* csak is azonfelül pénzetet is elveszik, melyből eleget érttem.

«Posztóra nincsen szükségem, — felelél, — hanem engedd meg uram, hogy éjjel az osztrig udvarán maradassak. Itt benn nem tudok aludni a láрма miatt.»

«Hej, de jó dolgotok lehet, hogy még éjjel is ébren vagytok, — felelél *Saskin*, — majd segíték a bajon.»

Ezzel oly képpel fordult el tőlem, mintha azt akarta volna mondani: «hát nem adod ide a pénzedet?»

Az orvosi vizsgálatot azért szokás megtartani, hogy minden fegyeneznél meg lehessen határozni a testi állapotára kimért büntetés fokát. Botozás nélkül nem képzeltető valamely fegyenez bűnlajstroma. Tudok oly esetet, midőn 3—4000 botot kapott az illető 10—15 év lefolyása alatt, kisebb-nagyobb adagokban. Mindezt a kormányzótól függ, ki a külön fenytések dolgában kénye kedve szerint intézkedik. A ki aztán belehal, annál jobb, ennek percsomója az irattárba kerül, habár az élelmzése után járó pénz az illetők még hosszú évek során fölveszik.

A boldogult czár uralkodása alatt a következő eset adta elő magát. Valami *Paroskaja* nevé színésznő állítólag megmérgezte férjét, és ezért kegyelem után húsz évre *Sachalin*ba került. Magától értetődik, hogy *Sachalin*-t húsz évig senki a világon nem tudná kitartani, s így *Paroskaja* asszonyság életéért még egy fületlen gombot sem adtak volna. Ámde a mint utóbb kiment, az urnó férje nemcsak hogy meg nem halt, hanem jó erőben és egészségben *Monaco*-ban és *Monte-Carlo*-ban erősen tömte a bankartók erszényét, a mint ezt a mi uraink tenni szokták.

Paroskaja asszony pedig, alig hogy *Sachalin*ba jutott, néhány hónap múlva hogy, hogy nem, de meghalt. Eddig tehát minden rendben ment volna, csak hogy a véletlen úgy akarta, hogy egy szép napon nő és férj *Páris*ban találkozzanak. *Paroskaja* asszonyság egy orosz főr pompás fogatban jelent meg a boulognei erdőben, *Paroski* ur pedig a kocsi két lépésnyire állva, rögtön megismerte a feleségét. Mindezt meg nem lett volna baj, csak hogy az urnó attól tartván, hogy férje nem fog hallgatni, a világot sem akart továbbra is *Páris*ban maradni.

Paroski felkereste az orosz nagykövetet, kinek rövid szavakkal elmondta, hogy azért lón örök időre *Oroszország*-ból származva, mivel nejét egy hatalmas ur erőnek erejével magáévá akarta tenni.

A nagykövet jelentése valami uton egyenesen a czár kezébe jutott... Bezzeg nyelbe süttöték az egész dolgot, de mennél jobban jártak utána, annál bonyolultabbá vált.

EGY HUNYADI-HUSZÁR OKMÁNYA 1849-BŐL.

Bizonyítvány

Pastrevics *Emma* nevelő asszonyi *Orosz* katonasági *O. Kerney* sége vezetéséből *Balogh József* Hunyadi Huszár katonasági elismerés visszajáró egy lóval s egy dupla orosz arany nyel megajándékozta szabadon lara mellet.

Nagy Várád Aug 18^{én} 1849.

Görgei Arthur
magyar. tábornok

Hátlapján ez áll:

Thronensumme *reperit* *Bromady*, *3. Augusztus 1849. évi*
Topos *Triest* — *Bájosok*

Konradus *mit* *Trabant*
scapmapu *Poukuborud* *Edlach*

Az orosz szöveg magyar fordítása ez:
«Átbocsátandó a sorompón, 1849. évi augusztus 3-ikán Nagy-Várád városában

Bevad ezredes,
s főhadiszállás parancsnoka.»

(Megjegyzendő, hogy az irat kelte, augusztus 3-ika az ó-naptár szerint értendő.)

Harmadnapra a velünk jött asszonyok egyike, *Poltrova Euphémia*, a szent-pétervári felsőbb női iskola volt igazgatónöje, szívzélihűdéssel meghalt. A holttest három napig hevert köztünk, mert az orvos vagy halottként nem volt otthon. A többi nők nélkülözhető ruhadarajaikkal betakarták a szegény áldozatot.

Mint felügyelő rab jelentést tettem az őrség parancsnokának, de egyszersmind sirva fakadtam. Ezért aztán, mint meg nem bízható puha szívű embert, a felügyelőségől elesaptak!

Kitavasodott, s miután Szibériában a rövid tavaszt hamarosan forró nyár követei, a halottas házában való tartózkodás iszonyu szenvedésekkel járt. Közel négyháromez voltunk egy alacsony-tetemben, hol rendes körülmények közt alig lehetne kétszáz embernek helyet szorítani. Az ablakokat délután négy órakor bezárták, és a hét órai takarodó után a vasajtók is becsukódtak.

Vége tudunkra adatott, hogy mindenki rendeltetése helyére fog küldetni, mivel egy újabb szállítmány megérkezését várják. Sokan közülünk, mint veszedelmes gonosztevők, abban a szomorú kitüntetésben részesültek, hogy havonként vagy évnegyedenként bizonyos számú botot vagy korbácsút kellett kiállniuk. Am az osztrigban ezt némelykor elfelejtették, sőt tudok rá esetet, hogy maguk a tiszték is elundorodtak a folytonos kínzásoktól.

Most azonban minden egyes fegyenez személylapján ki kellett a kiállott testi büntetéseket is tüntetni, nehogy a bányákba, vagy egyéb helyekre hézagok rovatokkal érkezzenek. Ezt a mi lelkre hézagos rovatokkal érkezzenek. Ezt a mi kedélyes kormányzóknak végkielégítésnek szokta volt nevezni, és nem volt rá eset, hogy valakinek csak egyetlen egy ütést is elengedett volna. Az elutaszás előtti héten megkezdődött a hóhéros iszonyu munkája. Láttam embert, a ki 150—200 botot kapott, de azért egyenesen távozott, míg ellenben mások már a huszadik csapás alatt meghaltak. A nőeknek kivétel nélkül korbács jutott, és azt tapasztaltam, hogy sokkal jobban bírták ki az iszonyu kínzást, mint a férfiak.

Nekem alig maradt valami, úgy hiszem, 40—50 bot hátralékom, de a fájdalom majdnem a kórházba juttatott. Szent-György vértanu napján megindult a szerencsétlenek menete, melyből ez alkalommal vissza kellett maradnom, mert a kormányzó úgy találta, hogy jelenlétem a többi fegyenezekre csak káros hatással lehetne.

EGY FAC-SIMILE A SZABADSÁGHARCZBÓL.

Nagy-Körösöl *Molnár Simon* 1848—49-iki Károlyi-huszárezredbeli volt honvéd-káplártól vettük a következő levelet:

«Mult hónap elején néhány iskolás-, utóbb huszárpajtás megszólított, hogy be derék volna megtudni, hányan élünk még Nagy-Körösön 1848—49-ben szolgált honvédek, s mi szép lenne, ha ezekkel együtt ünnepelnék meg márczius 15-ikét barátságos összejövetelen. Ennek következtében elkezdtem összeírni a még élő volt honvédeket s így sikerült rájönnöm, hogy él még itt nálunk a szabadságharcz katonái közül egy tüzértiszt, hat gyalogtisz, négy huszártiszt, három gyalog-altiszt, nyolcz huszár-altiszt, négy szerkeszt-kövitzéz, három utász-kövitzéz, egy tüzértiszt, 39 gyalogos- és 68 huszár-kövitzéz, vidéken pedig idevaló születésű honvéd tizegyszeg.

«A márczius 15-iki összejövetelen előjegyzedett közülök harmincz, de aztán bizony leolvadtunk, mivel többen az olvasó-egylet által rendezett vacsorára mentek el, pedig milyen szép lett volna, ha mind összegyűlünk s elbeszélgetünk a multakról; egyikünk egy, másikunk más vidéken járt az országnak a hadjárat alatt, más-más viszontagságok közé került s így mennyi különböző érdekes dolgot cserélhetünk volna ki egymás között!

«Lett volna e közt talán olyan is, a mi megérdemelte volna, hogy még az újságba is kitegyék. Ime csak *Balogh József* társunkat hozom elő példaképen. Ez most egyszerű szőlőmunkás. Itt született Kőrösön 1830-ban nyári, vásár előtt három nappal, Adolf napján, tehát június

val, elevenen. A huszonkét éves indián nővel két éves fia már versenyt dobtanyozik; van még egy éves gyermeke is. Whitney impresszárió rendezte a mutatványokat, s ad fővilágításokat. Mint beszélik, az indiánok mind meg vannak kereszelve, de azért teljesen vadak. A csoport két legidősebb tagja: «Sarga arca» és a «Festett ló», két legfiatalosabb törzsfőnök, a kik, mint az impresszárió beszélik, 600 embert öltek meg különféle csatákban — állítólag.

Az aggteleki barlang százméter hosszú, új kijáratíknak utolsó szikláját, mint már említettük, márczius 15-ikén törték át, és az általa barlang teljes hosszában járhatóvá van téve a turisták és a tudomány részére. Az új kijárat az Aggtelekről Józsaforra vezető útra nyílik oldalvást, félóránnyira Aggtelektől és a barlang belsejében elvezet főútra torkollik, az aranyút közelében, 20 percnyire a «csillagvizsgáló torony»-tól, a barlang legszebb képmozdonyától. Az átörés meglepő pontosan hajtatott végre. Jelenleg az aknában lépcsőzet készül. Most már képes a látogató a barlangot az új bejáratától a végeig 5 óra, az egész barlangot pedig 8 óra alatt bejárni, holott az előtt erre 16 óra volt szükséges. Ezenkívül nagy előnynek mondható, hogy az új bejáratnál közvetlenül a barlang azon üregibe lehet eljutni, hol a cseppkő képmozdonyok még tiszta fehér és rózsaszínűk és az ember e csodás látványban gyönyörködhetik a nélkül, hogy kifáradna; míg az előtt, hogy idáig jusson a látogató, előbb a barlangnak fáklyakomos hosszú alagútait kellett végig járnia s az elvezet a fűrészes természetesen csökkentette. Az új kijárat ünnepélyes megnyitását július végén, a keleti Kárpátok osztályának titulusú kirándulása alkalmával tartják meg. Megemlítené még, hogy a «Barada» teljes hossza 8500 méter, tehát csaknem kétszer akkora, mint az adelsbergi barlang. Nagyság tekintetében csakis az észszakamerikai, Kentucky-i «Mammoth barlang»-mulja felül. De nemcsak terjedelme és pompás cseppkőképmozdonyaiért érdemi meg a Barada a látogatók érdeklődését, hanem az archaologia szempontjából is, mint őskori lak- és temetkezési hely.

Püspökavilágítás. A dunánmenti evangélikus egyházkerület közgyűlése e hó 10-ikén foglalkozott a püspökavilágítás előkészületeivel. A szavazatok bevételekor a határidőjüket május 17-ikére tűzték ki. Gedyul néhai szuperintendens helyére két jelölt körül csoportosulnak az egyházkerület hívei. Az egyik *Trsztyánszky* pozsonyi, a másik *Baltik* török-szentmártoni lelkész. Az utóbbit, ki a kerület legidősebb főesperese, a pánszlávok támogatják.

Edison Budapest. A nagy hírnévű feltalálója nemskora ellátogat fővárosunkba is. Mint ugyanis Newyorkból írják, Edison április végén hosszabb körutat szándékozik tenni Európában s az alkalommal Bécsen, Konstantinápolyon s a kelet különböző városain kívül Budapestet is utjába fogja ejteni.

Színészeti kiállítás rendezését tervezik a magyar színészet szövevény jubileumának megünneplésére. A kiállítást azonban csak akkor tartják meg, ha elég tárgyat jelentenek be. A színészegyesület ezért felhívja mind a színészeket, mind a színig barátait a «akart, kik a kiállításra tárgyakat beküldeni hajlandók, hogy ebbeli szándékat e hó közepéig tudassák a központi irodával.

* **Érdekes ereklje.** Lyme Regésben nemrég árvereztek el 1420 forintért azt az aszalt, a melyen Cromwell Olivér I. Király halálát i'leletel aláírta. Az ereklje egyszerű tölgyfasztal, hiteles voltát bizonyítványok igazolják.

* **Olvasott márványt készítenek** Párisban. A találmány Beer Frigyes szobrásztól ered s róla nevezik el *berytnek* az új anyagot, melyet bronzból hasonlóan lehet önteni s melynek előállítása oly könnyű, hogy a gypsnél kevesebb drágább, de annál jelentékenyen tartósabb. A berytet eddig különösen medencék készítésénél és házak díszítésénél használták.

vásárlások, tulajdonosi járadék biztosítások után az illetőknek 1,373,679 forintot, a társulati tagoknak 3,056,004 forint kölcsön fejében a biztosítottaknak 252,440 frtot fizetett, holott a díjtartalék emelésére 2,452,982 forintot fordított. — Az előny a biztosítottak részére abból tűnik ki, hogy a társulati tagok a részletben befizetett 1,456,375 frtért 3,056,004 forintot, azaz a betét 6 egész 7% és kamatok kamatozásával, a tulajdonosi nyereséménnyel a biztosítottak, nyeresémény a biztosított tőke után 25.5%-ot kaptak, ellenben a halálesetre nyereséménnyel a biztosítottakra nyereséményül az évi díj 25%-a jutott. A társulat kezességi képessége a tulajdonosi társulat 13,221,096 frt alapján kívül a következő alapokból áll: A tulajdonosi és halálesetre nyereséménnyel nélkül biztosítottak alapja és járadék biztosítások 9,399,412 frt díjtartalék és nyereséményal, a halálesetre nyereséménnyel biztosítottak részére 11,113,904 frt, összesen 20,513,317 frt, ehhez járul még a részvény-tőke 1,000,000 frttal és a tőketartalék kitűnő tartalékkal 1,948,225 forint, összesen 36,682,639 frt. A társulat összes vagyona 37,873,180 frt. A befizetéseket illetőleg megjegyzendő, hogy ez a törvényes előírásoknak megfelelőleg egy részét bécsi és budapesti ingatlanokba van elhelyezve, melyek az évi leírások folytán jóval a valódi értékén alul szerepelnek a mérlegben. A vagyon tulnyomó része jelzálogos biztosítékok nyújtotta és állami garanciát élvező első rangú értékekben van elhelyezve, mely körülmeny a felülvizsgáló bizottságnak alkalmat nyújtott elismerőleg hangsúlyozni, hogy a társulat befizetéseknél szigorú óvatossággal jár el és a biztosítási alapok és tartalékok szükségesnél nagyobb gyarapításra különös gondot fordít.

HALÁLOZÁSOK.

KLIMKOVCZ FERENCZ, festőművész, meghalt Budapestben, 64 éves korában. Az érdemes művész tavaly őrte meg működése felszázados jubileumát, mikor arcképet és életrajzát is bemutatattak. Akkor kezdett a festészettel foglalkozni, mikor még e pályán fényes kilátásokkal nem kecsegtethette. Arcképezés volt a legbiztosabb kereset és Klimkovicz is sokáig festett ilyeneket. A szabadságharcban honvéd lett, aztán folytatta festészeti tanulmányait, s Bécsben, majd Párisban tanult. Visszatérve a hatvanas évek egyik legke-resebb arcképezője lett. Az egyházi festészetet is jó eredménnyel művelte. A történelmi festészetben «Salamon és László király» kibékülése című nagyobb képével tűnt föl. Festett tájképeket, is leginkább a Kárpátok hegyei vizsokről. Szeme gyöngy-sége miatt azonban nem dolgozhatott annyit, mennyit óhajtott volna, s ekkor tanári állást vállalt a budapesti kath. főgimnáziumban. Egyik érdeme, hogy szülővárosában, Kassán, a felső magyarországi muzeumnak alapját megalapította; Budapestben pedig mindig részese volt minden művészeti mozgalomnak, s az országos képmozdonyosi társulatnak szintén egyik alapító tagja. A magánéletben is becsült művész temetése e hó 11-ikén nagy részvét közt ment végre.

Elhunytak még a közlebbi napok alatt: **SOLTÉSZ ANPÁD**, a történelmi és diplomatikai irodalom szorgalmas fiatal munkása, kit Hódmező-Vásárhely a város monografiájának megírásával bízott meg, a szármagyereki Ömböndön. — **BÁRÓ PRÓBAY ELEK**, volt cs. és kir. őrnagy, Pestmegye bizottsági tagja, 64 éves, Tó-Almásán. — **HÜZEL ÖTTÖ**, könyvkereskedő és nyomda-tulajdonos, a «Nagy-Váradi» című politikai napi lap szerkesztője, a társadalmi téren is tevékeny ember a köztisztviselőben élt polgár, N.-Váradon, 57 éves korában. — **BUCSOK GUSZTÁV**, Szepesmegye levéltárnoka, régi honvédtiszt, 60 éves, Lőcsén. — **SMEKAL MANÓ**, cs. és kir. ezredes, az 52. sz. gyalog-ezred parancsnoka Pécsnél, hol a polgárság is szerette, 58 éves korában. — **GR. CSÁKRY GYÖRGY**, élete 72 évében, Kolozsvárt. — **VALKOVSKY MIHÁLY**, az eperjesi kath. főgimnázium rendes tanára, 53 éves korában. — **BÁRÓ PUTNÁNYI BÉLA**, cs. és kir. kamarás, élete 53-ik évében, Kecskeméten. — **BÁRÓ ISTVÁN**, miskolci városi képviselő, élete 78. évében. — **DR. SCHMIDT JÁNOS**, ügyvéd Nagy-Szent-Miklóson, élete 35-ik évében. — **DR. WINTER PÉTER**, ügyvéd és Pestmegye bizottsági tagja, 50 éves, Rácskén. — **CSIGÓ ISTVÁN**, mű- és hengermalomtulajdonos, megyebizottsági tag, 79 éves korában, Gyula-Keszin. — **HATYU GYULA**, realiskola tanár N.-Váradon, ki még fiatal vetett végét életének, s holttestét Kassára szállították. — **TURBY JARAB**, H.-Szoboszló egyik tisztelt polgára, 69 éves. — **VIDA PÉTER**, ref. lelkész, Pázmándon. — **NEMES JÓZSEF**, nagy-hörösi uradalmi kasznár, 59 éves.

DRÁVETZKY ADORJÁNNA, szül. Somogyi Gabriella, kir. tábla írója neje, 39 éves, B.-pesten. — **ÖZV. KÁRMÁN DAVIDNE**, szül. Soltra Eszter 78 éves. Kölesden. — **CSÁT MARGIT**, az erzsébetvárosi paulai szent Vinczéről nevezett irgalmas nővérek házfőnökője, az erzsébetvárosi leányiskola igazgatója, 41 éves korában, Erzsébetvárosban. — **ÖZV. PAUPERA AN-TALNE**, szül. Viháry Franciska, Paupera fővárosi rendőrfőalmozás édesanyja, 71 éves, Pozsonyban. — **NAOT MIKLÓS**, szül. Andrassy Gizella, a petrosényi állami népiskola igazgató neje, 41 éves. — **BATY**

ALBERTNÉ, szül. Véghegy Jolán, ref. lelkész neje, élete 40-ik évében, székesfehérvárott. — **WARIENSTEIN ER.** **BÁRÓ AN-TALNE**, szül. Vidats Margit, néhai Vidats János országgyűlési képviselő leánya, élete 25-ik évében Krosenbachban. — **PALLY JENŐNÉ**, szül. Kalmár Leontin, törvényszéki bíró neje, 28 éves, B.-Gyulan. — **DÉRY JÓZSEFNÉ**, szül. Szabó Anna, 23 éves, Budapestben. — **MÉZEY PÁLNÉ**, szül. Schopper Sándorné, Szombathelyt élete 58-ik évében.

SZERKESZTŐI MONDANIVALÓ.

Szomjuság. Az «új szöveggel felhangzó nóták» helyett oda illőbb és költőbb befizetés kellene. **Néma éj. Egy leánykázhoz.** **Bordal Dal.** Egyikben sem nyilatkozik költői tehetség. Versei a középértékség sem emelkednek, nem ajánlhatjuk, hogy a költészettel tovább is foglalkozzék.

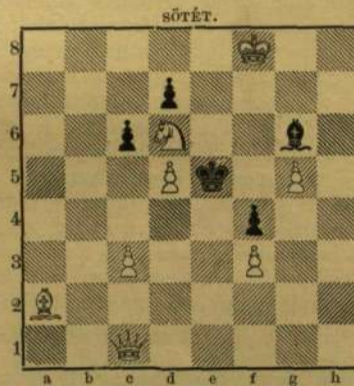
Ne hagyj el. A két első brófa csinos, de a másik kettő meglikand; kivált a utóbbi gyenge.

A-m sírján. Tehetségre mutat; a nehéz és szaklatlan formát elég jól kezeli s tud lelket önteni versébe. Kár, hogy itt-ott dagalóssá lesz s olyan furcsaságokat ír, hogy «könny patakjának özönébe hajója roncsolva összezakad.»

London. D. T. A közzétett és arcképet köszönettel vettük.

SAKKJÁTEK.

1597. számú feladvány. Frankenstein E. N.-tól Londonban.

VIÁGOS.

Világos in-lól s a harmadik lépésre matot mond.

Az 1590. számú feladvány megfejtése.

Fhrenstein M.-tól.

Megfejtés.

Világos		Sötét	
1. V ₅ -h7	Fh1-E3	a) 1.	e4-E3: b)
2. Vh7-g7	K lép.	2. Hf1-g6	t. sz.
3. Vg7-e3 mat.		3. Vh7-h4 mat.	
Világos		Sötét	
1.	Vh7-d3	c4-e3	
2.	Vh7-d3	c4-e3	
3.	Hh4-g6 mat.		

Helyesen fejtették meg: Budapestén: K. J. és F. H. — Andorfi Sándor. — Kovács József. — Babocsy Béla. — Tarnóczi: Németh Péter. — Nagykorösn: M. — A nagy-körösi polgári kör sakk-kezdőit. — A pesti sakk-ör. Rövid értesítések: Simontorny: Menház: A napokban levél megv.

KEPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 13-ik számában közölt képtalány megfejtése: *Elvezett alkotmány.*

HETI-NAPJÁR, április hó.

Nap	Katholikus és protestáns	Görög-Orosz	Israellito
13V. E1	Quasimodo	E1 Jusztin	1 Apr. 6 Husv. r
14H.	Tibor vt. Jasz.	Tibor	2 Husv. hétfő
15K.	Anasztázia	Neszte	3 Husv. kedd
16S.	Lambert vt.	Turib	4 József
17C.	Aniczet pk. vt.	Rezső	5 Klandiusz
18P.	Apollonius vt.	Ede	6 Eutik
19S.	Timon szp. vt.	Vernecz	7 György pk.

29 S. S. 1.

Holdváltozások. ● Ujhold 19-én 9 óra 22 pk. d. e.

Felőlős szerkesztő: **Nagy Miklós.**

(L. egvetem-tér 6. szám.)

Rohseidene Bastkleider fl. 10.50 per Robe und besserer Qualitäten versendet porto- und zollfrei das Fabrik-Dépot G. Heinemann (K. u. K. Hoflieferant), Zürich. Muster umgehend. Briefe kosten 10 Kr. Porto.

Printemps

NOUVEAUTÉS

Ingyen és Bérmentve

küldjük a legújabb divatot tartalmazó nagy illusztrált Catalogust a nyári évszakra.

Megkeresések czimzandók:

JULES JALUZOT & Co

PARIS

Ugyancsak bérmentve küldetnek a *Printemps* óriási raktárán levő szövetek mintáit, árat és fajt lehetőségek meghatározni kérénk.

Expediatio a világ minden részébe.

Portó-és vámmentes küldemények feltételei, a Catalogusban.

Levelezés minde nyelven.

KÖRHÖGÉS ELLEN!

Dr. FAYKISS

Szepeci kárpát-növény-kivonata egy üveg használati utasítással 75 krajczár. — Szepeci kárpát-növény-thea 50 krajczár. — Mell-és tüdő-betegyeknek! 15 év óta a legjobb sikerrel használták és ajánlották: körhögés, influenza, tüdőgyulladás és egyéb kiterítő és gyezős betegségekben. Valódi minőségben kaphatók magánál a készítőnél **Faykiss József** gyógyszer-tárában a nagy Kristófhoz Bud pesten, továbbá **Török József** gyógyszer-tárában a nagy Kristófhoz, 12. Thallmayer és Seitz kereskedőknél, **Kochmeister Frigyes** vótánál s a legi. magyarországi gyógyszer-tárakban.

KÖRHÖGÉS ELLEN!

Közhöges elleni kórhöges elleni

Kwizda köszvényfolyadékja

évek óta kipróbált háziszer csúsz, köszvény és idegbajok ellen.

Valódiilag csak az itt mellettek védjegyei. — Kapható Ausztria-Magyarország minden gyógyszer-tárában.

Főletét Magyarország részére: Budapest Török József gyógyszer-tárában.

Egy üveggel 1 frt o. e.

Napoktáipi póztási szétkúldés a fő-letét által: KWIZDA FERENCZ JANOS, oszt. rak. cs. kir. és román kir. udv. szállító kerületi gyógyszer-tárán Korneburgban, Bécs mellett.

Hazánk legkedveltebb savanyúvize

Borral hasznávla kitorjedti kedvességnek érdem

A MOHAI ÁGNES FORRÁS

Legjobb asztali-és udzóitani Kítőn szőlőtalat tesz az emestélti savakkal.

6 fensége József főherceg assiala rendes ital szolgá. Friss töltésben mindenkor kapható.

Edeskaty L. ósz. és kir. és szaró király Mezőgyesz, Brechner Károly. Miskolcs, Desz. Kálmán, a «felete kutyához». Dr. Szabó Gy. Nagybánya, Haracsek József és társ. Nagy-Becskerek, Weis. Herm. Nagy-Károly, Rosenfeld Adolf Rosenberg F. Nagy-Károly, Ujházy István.

HYGEA

HÁJ-BALZSAM

Kítőn hajfenntartó. E hasonlithatlan készítmény erősíti, szépíti és tisztítja a haját; ósz hajnak fiatal szinét és szépségét visszaadja. Nem hajfestő szer — hanem hatás a hajgyökérrészre. Öreosi tekintélyű kísérletekkel és jóvával.

1 palackkal frt 2.50. — Kísérleti üveg frt 1.50.

Kizárólag **Dimitrijevic S.** gyógyszerésznel, Aracsban (Franyova), Bánát.

Kimerítő leírások és használati utasítások kíváratra ingyen és bérmentve. 4171

Valódiság jelöl:

kitünő és hathatós voltaknál fogva már 38 év óta a legjobb hírnevnek örvendő különlegességeink

Dr. Suin de Boutemard

zamatos fog-szappana

a fogak és foghús épentartására és tisztítására a legjobb és legbiztosabb szer; 1/2 és 1/4 csomagokban 70 és 35 krajával.

Dr. Borchardt

illatos növény-szappana

igen ajánlható az annyira kellemetlen szeplő, porcsenés, patanás, s más egyéb bőrtisztalanságok, az érdes száraz és sárga bőr ellen, egészsimdün a legkítő-nöb pipere-szappan. Eredeti csomagokban bepecsételve 42 kr.

Dr. Hartung növényhajkenőse, legjobbnak elismeret hajerősítő s hajkihullást gátló hajkenőse, tégelyekben 85 krajával.

Dr. Hartung kinahéj-olaja, a haját erősítő olaj, mely annak puháságot s fényt kölcsönöz. 85 krajával.

Dr. Lindes tanár növényi rudacs hajkenőse, eredeti darabokban 50 krajával.

Balszamos olajbogyó-szappan 35 kros csomagb.

Dr. Béringuer zamatos korona-szeze, az Eau de Cologne quintessentiája, eredeti üvegekben 1 forint 25 kr. és 75 kr.

Dr. Béringuer fűgyökér-lajolaja, üveggel 1 frt.

Leder testvérek balszamos földi dióolaj-szappana, egy drb 25 kr., 4 darabos csomag 80 kr.

Valamennyi fentebb elősorolt szab. ezik valódi minőségben a következő magyarországi raktarokban kapható:

Budapestén: **Török József gyógyszer-tára**, király-utca 12. szám alatt.

Barna Zeig. gyógyszer-tára «a magyar királyhoz». **Cs. Kiss K.** gyógyszer-tára «a kőgyöz». **Wlasssek Ed. gyógyszer-tára** «a kőgyöz». **Moldoványi A. gyógyszer-tára** «a fekete medvéhez». Továbbá az **údv. gyógyszer-tárakban** és **Prochaska J.** kereskedésben, Némkölben **Kochmeister utódl.** **Neruda Nándor, Stessel** és társ. és **Thallmayer** és társ. gyógyszer-tárakban.

Alsó-Kubin. Tyroler Józ. **Arsch. Elias.** Armin, Ring Lajos. **Balsza.** Gyarmat, Gervenyák György, Kanitz Ödön. **Bárta.** Toperczer Alb. Th. gyógyszer-tára. **Bécs.** Csaba, Varságh Béla gyógyszer-tára. **Brassó.** Jekelius Ferd. gyógyszer-tára. **Beszterce.** Kerp Fer., Fleischer József.

Bonyhád. Straicher B. **Csernoviz.** Sehnrich J. Golichowski I. gysz., Schmiedt és Román. **Csejgléd.** Bohus József gysz.

Débrecezen. Csanak J., Gereby Eger, Köllner Lőrincz gyógyszer-tára. **Eperjes.** Krivos Gyula gysz. **Eszék.** Dienes J. G. gyógyszer-tára. **Fiume.** Pacavicteiv gyógyszer-tára. **Földvár.** Nádhely Pál fia. **Hajdú-Böszörmény.** Lányi M. gyógyszer-tára.

Hód-Mező-Vásárhely. Kiss Gyula gyógyszer-tára. **Ipolyvágy.** Sági Flópp. **Kassa.** Eschwig Flod. Ed., Quirefeld K., Strauss D., Me-gay G. A., Wandraschek Károly gysz.

Kecskemét. Molnár Pál gysz. **Komárom.** Belloni Angela, Kovács gysz. és Gruber L. **Kőszeg.** Brechner Károly. **Körmöc.** Rátóczi L. Lipót. **Leva.** Schabert Pál. **Liptó-Szt.-Miklós.** Balló L. gyógyszer-tára.

Lőcsén. Pakorny Lajos gysz. **Lőcsén.** Klein Sándor. **Lugos.** Vörtes Lajos gysz. **Makó.** Cornides K., Laurenszky István gysz.

Márzall. Iszlai Nándor. **M.-Vásárhely.** Kupa és Eckwert. **Mohács.** Szendrey Jenő gysz.

Megyész. Brechner Károly. **Miskolcs.** Desz. Kálmán, a «felete kutyához». Dr. Szabó Gy. **Munkács.** Traxler Fr. gysz.

Nagy-Bánya. Haracsek József és társ. **Nagy-Becskerek.** Weis. Herm. **Nagy-Károly.** Rosenfeld Adolf Rosenberg F. **Nagy-Károly.** Ujházy István.

valamint Magyarország legtöbb nagyob gyógyszer-tárában, illatszeregyüzetszerkeskedésében.

ÓVÁS! Hamisítványoktól, nevezetesen a **Dr. Suin de Boutemard-féle** fogpasta és a **Dr. Borchardt-féle** illatos növény-szappan gyakran előforduló hamisítványaitól mindenkit óvatunk.

Számítalan hamisító és hamisítások elárúsító suttattak már eddig is Bécsben és Prágában törvénytleg, érzékeny pénzbírsággal.

Raymond és társ., cs. kir. szabadalom tulajdonosa Berlinben.

Alapítottott 1857-ben.

Steinschneider Jakob

I. cs. és kir. szab. ágymű-gyáros, 6 cs. és kir. fensége Klotild főhercegnő udv. szállítója, számos kitüntetések és szabadalmak tulajdonosa.

BUDAPEST,

Király-utca 79, saját házában, bántorkodik a tisztelt közönség figyelmébe ajánlani dúsán felszerelt raktárát az ágymű szakmába vágó összes czikkekbén, mint közönségek, finom és legfinomabb paplanok, ágýbetétek, lőször és tengerfü matrácók, szalmazsákok, pokróczok és takarók, tollak és pelyhek vas-butorok, továbbá szönyegek és függönyök, nemkülömben diván- és asztaltakarók, stb.

A kitünő hírbén álló **WELDLER ÉS BUDIE** fahémenű és kelegye-gyár ludapesti raktára.

Minden fajtájú fahémenűek, különösen pedig teljes kiházasítási felszerelések a legmérés-kelebb árakon. Rajzok és árjegyzékek bérmentve és ingyen. 72

Pótléklul szolgálnak 4188

Szalmakalapot ívelt a **chevalier-kalapot**, 45 gramm,

mint könnyű, puha kalapok minden szalmakalap fölött előnyben részesítendő; rendkívül szívós, nemzöló vannak és formájuk is mindenképen jól áll. 2 kalapot fekete, barna, drap, sötétszürke, világos hibernézben és világos szürkésben (60 szinekben) vannak. Árak

csak frt 3.50.

Szállítja **Pichler Antal** cs. és kir. udv. kalapgyáros **Grác,** Ste

LÁTCSÓ

A legelőnyösebb és legjobb valamennyi kettős tábori látcső közül a mi, ujonnan javított látcsőnk (Distanzglas).

Ezen eszköz tisztá, szín nélküli, 43 mm objektív-átmérővel; minden szemre alkalmas, még a legmesszibb távolságot is, tökéletes élességgel és tisztán mutatja; s katonai egységeknek, valamint utazás- vagy szini előadásra egyaránt kitűnő.

E látcső 8 üveggel bír, 4,5-szeres nagyítással, compasz és borszíjjal közvetlenül az eszközön, valamint szilárd bőrtokkal s szíjjal; dbonként 9 ft vám- és viteldíj-mentesen. 4193

Távcsők

6 lencsével, szín nélküli, egészen finom fémből dolgozva, legnagyobb távolságokat élesen és tisztán mutatva, 15-ször nagyítva 5 ft; 18-szor nagyítva 6 ft; vám- és viteldíj-mentesen.

Árak utólrólhetlenül alacsonyak! Szállítás csak utánvét vagy az összeg előleges beküldése mellett.

Sedelmaier & Schultz, Optische Anstalt, München, 17 Theatinerstrasse 17.
Legnagyobb raktár látcső- és készítményekből, Münchenben.

Legjobb és Leghíresebb
Pipere Hőlgypor

La VELOUTINE

Különleges Részpor
BISMUTTAL VEGYÍTVE
CH. FAY, ILLATSZERÉSZ,
PARIS - 9, rue de la Paix, 9 - PARIS.

Poloskák, svábbogarak

csótánybogarak, molyok, hangyák, bolhák, legyek stb.-ket biztosan és gyökeresen kiirtja csak az én minden rovarirtó porom

dobozokban 1 frjtól kisebb 30 kr-ig. Azonkívül ajánlom különleges-geimet, n. m. sváb- és csótánybogár-irtó-porot dobozokban 1 frjtól, kisebb 55 kr-ig; moly- és hangya-irtó-por dobozokban 1 frjtól, kisebb 55 kr-ig. Elpusztíthatatlan mézga-fajtatók, melyek segítségével a rovar, mely vagy orosz bogárpör egyformán szétzörköt és a legkisebb hasadékokba belövelhető. Egy darab ára 40 kr. Poloska-irtó-szusz hatékony hatású. Egy nagy üveg 50 kr., egy kis üveg 30 kr. Felülmuhat- lán hatású poloska-irtó-szusz, felszártható. Pestérendi, moszóvíz- vagy falak mázolásánál a festékek, mésze vagy vakolatba keverésbe alkalmas. Egy pintes üveg elégséges egy közepes nagyságú szobára. Ára 1 frt. Cs. és kir. szab. a maga nemében egyetlen hatású

patkány- és egér-irtó-szer!!!

(Nem mérge! Csak rágó állatoknak halálos.)
Egy bádog-doboz ára 1 frt, 6 doboz 5 frt o. é.

Videki megrendelések 1 frton alól nem eszközölhetnek. Nyughalmi vendék jár- tányos árban megrendelést kérek. Az összes fentvezetett gyártmányaim meg- felelő magyar és német használati utasításokkal el vannak látva. — Valósi minőségben nagy és kisebb mennyiségben kaphatók:

REISS B. m. kir. szabad. végzésű termények gyára, Budapest, VII., király-utca 47., sz., I. em. hova minden írásbeli megrendelés intézendő.

Fiókraktárak Budapestben: Szilber Antal veje, VII. király- utca és károly-körút sarkán, b. Orszy-féle házban; Thauer József, V. nagykorona-utca 12. szám; Takáts Lajos, IV., Hatvani-utca 19. sz.; Gaizler Béla, I. vár, tárnok-utca 6. sz.; Weninger M., IV. fő-utca 28. sz., és Magyarországon 4190 a legtöbb fűszerkereskedésben.

Tessék csak „Reiss B.-féle” gyártmányt kérni!!!

MAUTHNER ÖDÖN

MAGKERESKEDÉSE
BUDAPEST
KORONAHERCEG UTCA 18.

AJANLJA: LEGKITÜNÖBB FŰMAGVAIT.

JODKALI-SYRUP

Kítűnő hatású
vértisztító és vérjavító szer
orvosilag javálva

minden családi örökkelenségéből és vérmegszegésből származó bántalomnál. Különösen ajánljátok: Syphilitikus bántalmaknál és az ezek elhanyagolásából származó utóbajoknál. Görvélykórúknál (seropheil), midőn mitrigidagánatok és beszűrtödött görvélyfolyékok vannak jelen. Régi, nehezen gyógyuló sebeknél, chronikus bőrkiütésekénél. — Megbeszélhetlen szer: köszvény és oszú, idegbántalmak, méhszervi görcsök, továbbá máj- és lépdegánatok ellen. 1 üveg ára 1 frt 20 kr. 4153

Központi szétküldési raktár:
Kovács Sándor gyógyszerész. Nagy-Beeskereken.

Raktárak a következők: Budapest: Török József király-utca 12. Krieger Gy. Kálvin-tér, Petri O. váci ut. Szeged: Barsay K., Keresztes S. Arad: Bing L., Koszanyay M. Temesvár: Jahner K., Jahner R. Kassa: Korláth F., Debrecen: Dr. Rotschnek E., Pozsony: Erőly J. Győr: Stauder M. Sz. Fegyver: Dieballa Gy. Pécs: Göbel K. Újvidék: Grossinger K. Szabolcs: Décsy J., Makó: Gajzágo B. Kaposvár: Czollner V. Várpalota: Kroszta Gy. Miskolc: Dr. Szabó Gy. Szatmár: Bossin J., Versecz: Müller O. Hódmező-Vásárhely: Szabados J., Eszék: Dienes J. Zsigárd: Kögl A. Zimony: Benkő Fr. Belgrád: Draskóczy K. Bécs: Mittelbach S. Hohermarkt Nr. 8. Prága: Fragner B. Brünn: Brichla S. Lemberg: Rückert S.

Kárpitos butorok Asztalos butorok

nagy választékban, minden alakban, ezekhez a legújabb szövetek Haas Fülöp és Fiai cégtől. hálósobák, ebédlésobák minden stílusban kítűnő mesterek által készítve. Tereim és műterem Ferenczek - bazára, I. em. a bazárban. Mély tisztelettel.
Karner József, kárpitos-mester.

VÉR

szegényeknek, sápkorúaknak, az időségek, álmatlanság, lankadság és étvágytalanság ellen, csémegének mondható ezukorra a vasas pepton conserr, mely tartalmazza, hatásra, erőre felül minden eddig ismert gyógyszer. Naponta 2 drb vendő, ára egy doboz 20 conserr 90 kr. Megrendelhető minden gyógyszer-tárban és a feltalálónál

Hazlsinsky Károly

gyógyszerész.
Budapest, VIII. Sándortér 3. sz.

A legjobb
brünni szöveteket
eredeti gyári árak mellett a
Siegel-Imhof
féle finom posztógyár szállítja
BRÜNNBEN.
Egy elegáns tavaszi vagy nyári
uri öltönyhez
elegendő egy szelvény 3-10 mtr
hosszúságban, a mi megfelel
4 bécsi rőfnek. 1 szelvény ára
4.80 közönséges
7.75 finom
10.50 nagyon finom
12.40 legfinomabb

valódi gyapból. Továbbá nagy választékban kaphatók: Selyemmel átvarrt kam- garok, felöltőkhöz való szövetek, vadászok és kirándulók részére lodenok, peruvienne és loaking szalon-öltönyekhez, rendezési szerint meghatározott posztó bivatálnokok részére, mosható szövetek urak és gyer- mekek részére, valódi piquek, mellényzövetek stb. Kérés- get vállalunk, hogy jó árut, mintaszerűt a legponto- sabbban szállítsuk. Minták ingyen és bérmentve.

Hidegvíz-gyógyintézet

St. Radegund

Stájersországban, 2 órányira a gráci vasut-állomástól.

Pompás fekvéssel a magas hegyekben, kiterjedt fenyvesek közepette. Enyhe, edző levegő. Kítűnő ivóvíz. Gyógytorna és massage. Kényelmes elszállásolás 23 gyógyház- és nyaralóban. Mérsékelt árak.

Gyógyévad 1. apriltól november közepéig.

Kimerítőtűt a gyógyjárásról, javulatokról, egyéb vizs- nyok, valamint az árákról a tervrajzban, mely kívánatra (díj nélkül) megküldetik. 4194

Dr. Novy Gusztáv, intézői vezető, **Dr. Ruprich Gusztáv,** segédorvos.

50 év óta sikerrel használtatik!

Szeplőt és májfoltokat, valamint az összes bőrtisztatlanságokat el- távolítja jótállás mellett a **Spitzer-féle szeplő s májfolt elleni arzenkenőcs s Salvator-szappan** valódi minőségben egyedül csak a 115 év óta fennálló **Salvator-gyógyszertárban Eszéken** felvásáros **Dienes J. G.-nél** kapható. Hatása előmozdított, a Spitzer-féle analógus mosdóvíz használata által, 1 üveg ára 50 kr. Ajánlom makacsabb bőrtis- tatlanságoknál a **«Millic-arzenkenőcsöt»**, 1 tégely ára 60 kr. — **Kítűnő lyoni rizzpor** 1 doboz 1 frt, kis doboz 50 kr., 1 tégely **Spitzer-kenőcs** 35 kr., 1 darab **Salvator-szappan** 50 kr. Műtán többféle utánzások léteznek, «a Spitzer és Millic kenőcs- hez használandó szappanba saját ezésem be van nyomva és csak ezen ezéggel ellátott «Salvator» szappan tekinthető valódinak. A Spitzer-kenőcs födelén pedig a Salvator-fej domboru nyomásba van feltüntetve. — Raktár Budapest **Török József** gyógyszer- tárában, király-utca 12. szám. Postal megrendelések utánvétel mellett azonnal eszékölhetnek.

Elismerő levél.
Győr (Torontál m.) 1889. júl. 6.
Tisztelt uram! A múlt hóban küldött 3 adag szeplőkénőccsel stb. nagyon meg vagyok elégedve. Én ugyanis már 18 éve, hogy ezen kítűnő hatású arzenkenőcsöt öntől a legnagyobb megelégedé- ssel veszem és biztositom, hogy megrendelői száma szépen gyarapodott általam és fog is. Ugyazintén most is kérek 6 tégely szeplő elleni arzenkenőcsöt egy barátom számára. Üdvözlettel
Várkonyi Sándorral.

MÖSSMER JÓZSEF

vászon- és fehéremű raktára «A MENYASSZONYHOZ»
BUDAPESTEN, Koronaherceg-utca 12. szám.
dus választékát mindennemű

vászonnak, rumburgi, creas, hollandi és lepedóvászon,	asztalmenték, kávészerítékek, crépe-terítékek, canavas-teríték, és abroszok,	törülközők, abroszok, asztalkendő, bolyhos törülközők, fürdő-törülközők,	chiffonok, Madapolám, shirting, oxford, creton.
---	--	--	---

Zsinór, pique és női baroche, fehér és színes himesékek, legújabb batiztok, sephyr és mosó ruhakelmék és választékban.

Színes ruhabatiszt-zsebkendők darabja 15 kr.

Agynemtek, párnahéjak, paplanlepedők, alsólepedők, plumeaux,	férfiingek, lábravalók, férfiharisnyák, alsóderek, zsebkendők,	női ingek, nadrágok, hálókötösök, fésülőköpenyek, harisnyák,	fü- és leány-fehéremmentek minden kor szerint, chiffon és vászonból, fehéremű tiszulókék számára, nagy választékban.
--	--	--	--

Minták és árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve.
Utánvét mellett megrendelések gyorsan és szolidan teljesíthetnek. 4191

16. SZÁM. 1890. BUDAPEST, ÁPRILIS 20. XXXVII. ÉVFOLYAM.

Előfizetési feltételek: VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 12 frt POLITIKAI UJDONSÁGOK együtt: fél évre 6 •

Csupán a VASÁRNAPI UJSÁG egész évre 8 frt fél évre 4 • Csupán a POLITIKAI UJDONSÁGOK egész évre 6 frt fél évre 3 • Külföldi előfizetésekre a postaiilag meghatározott viteldíj is csatolandó

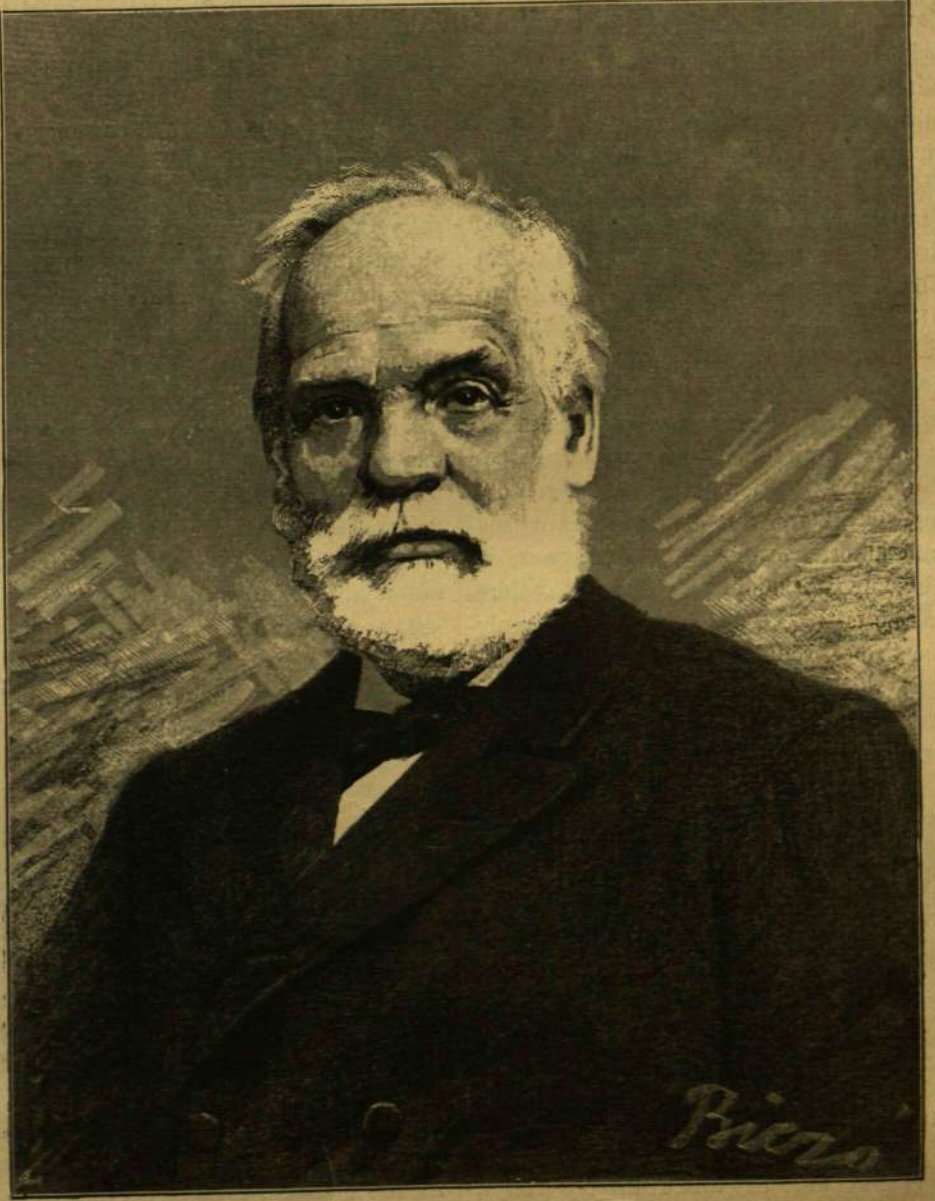
HUNFALVY PÁL.

KÖZLETÜNK jelesei között, hála az égnek, sok az olyan veterán férfiú, kik a szoltá- rok által megjelölt emberi életidő határát testi és lelki erejük teljes épségével élték túl. A nagynevű polyhistor, Brassai Sámuel, már életének 90-ik évét is betöltötte s még min- dig szorgalmas dolgozik. Igen közel áll korra nézve hozzá Kossuth Lajos (1802-ben született), ki egy lázas élet alkonyán egy nagy szabásu mű megírásához kezdett, s most teszi közé, hogy meg fogja írni annak három újabb kötetét. Vele csaknem egykoru a főrendiház elnöke, br. Vay Miklós, ki aggkora daczára (szintén 1802-ben született) a politikai ügyeken kívül egyházának ügyeiben is folytonos tevékenységet fejt ki, a reformátusoknak épen most folyó kon- ventjén, mint annak is elnöke, kijelenté, hogy azt ereje végső hanyatlásáig folytatni komoly elhatározása. Jedlik Ányos egykori híres egye- temi tanár már 91-dik évében van, Szabó István, Homér fordítója, és gróf Bánffy fő- pohárnokmester csak egy évvel fiatalabbak (1801-ben születtek), Szögyény Marich László országbíró 82 éves, Melcer István volt szeptemvir, Barabás Miklós, a festők érdemes nesztora, Barsi József a tudós akadémikus (mind- hárman 1810-ben születtek) s annyi más jeleseink túl vannak életük 80-ik évén s nagyobb részük még folyvást buzgó munkása a közéletnek.

Lapunk már évtizedek előtt bemutatta arc- képét, hiszen már akkor is a jelesek első sorába tartozott. Most azonban ismét elérkezettnek lát- juk az időt, hogy róla megemlékezzünk, miután e napokban töltötte be munkás életének nyolcz- vanadik évét.

Hunfalvy Pál 1810-ben született Nagy Sza- lókon, Szepes megyében, mely megye annyi kiváló férfiut adott már hazánknak. A szülőközségének első iskoláit végzett gyermeket, habár tanulni akart, szegény sorsu szülői nem küldötték ma-

gasabb rangu iskolába. A tanulásra vágyó gyer- mek a lelkészől könyveket kért, s azokat mohó vágyuul olvagatta. Midőn a lelkész látta, hogy a fiú öneréjén mily vasszorgalommal tanul a neki adott könyvekből: ő volt az, ki a tehet- séges gyermeknek további iskoláztatását lehetővé tette. Kézmárkon, az ottani lyceumban s időköz- ben a magyar nyelv jobb elsajátítása végett Mis- kolczon, az evangélikus iskolában kítűnő sikerrel végezte tanulmányait s azután, a szegényebb tanu- lók rendes szokása szerint, nevelővé lett. A

Ellinger Ede fényképe után rajzolta Bicsó Géza.
HUNFALVY PÁL.